

Uppföljning Miljöstrategiska programmet 2018

Kommunfullmäktige

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Syfte	3
3 Målanalys	4
3.1 Energi	4
3.2 Transporter	10
3.3 Konsumtion och avfall	19
3.4 Mark och bebyggd miljö	28
3.5 Natur	37
3.6 Vatten.....	44
3.7 Information och utbildning	50
4 Slutsatser	54

1 Inledning

År 2018 blev Gävle kommun för andra året i rad Sveriges näst bästa miljökommun. Engagemanget för det miljöstrategiska programmet är stort inom Gävle kommunkoncern. Under 2018 har arbetet fokuserat kring de röda målområdena i programmet, men också att sammanfatta och slutrapportera till den styrgrupp som funnits sedan 2014.

Sammantaget är arbetet på god väg, men vissa delar av genomförandet är fortfarande i startgroparna. Bland annat har följande projekt genomförts under 2018:

- Ny Resepolicy beslutad som främjar hållbart resande.
- Ny Kostpolicy beslutad som om bland annat säger att ekologiskt, vegetariskt och rättvisemärkt ska väljas när det är möjligt.
- Projekt kring miljökrav vid upphandling samt stöd i uppföljning av miljökrav.
- Omställning av kommunens fordonsflotta till fossilfrihet.
- Marknadsföring hållbara resor och fossilfri fordonsflotta.
- Mätning av luftkvalitet.
- Dagvattenrening under bryggor i Gavleån.
- Återföring av fosfor till jordbruksmark.
- Ett uppdrag kallat "Dubbel hållbarhet" har genomförts inom verksamhetsområdet Funktionsnedsättning (inom Omvårdnad Gävle). Uppdragets syfte har varit att kunder inom området ska inspireras till en mer hållbar livsstil och få ökad kunskap inom miljöområdet. Uppdraget har genomförts på ett boende under hösten och kommer att genomföras på fler enheter under 2019.
- Gävle kommun deltar i projektet "Vintercyklisten" som visar på möjligheten att cykla till och från arbetet även under vintern.
- Under året lanserade Gävle Energi en ny tjänst för att göra det enklare för fastighetsägare och företag att få beslutsunderlag för solceller. Tjänsten kallas solcellsprojektering.

I miljönätverket finns goda möjligheter för utvärdering, samverkan och ständig förbättring av struktur och arbetssätt.

Under 2019 kommer en översyn och omarbetning av det miljöstrategiska programmet att ske, för att vidareutveckla och anpassa programmet till det läge kommunen är i nu.

2 Syfte

Miljöstrategiska programmet beslutades i juni 2013. År 2018 är femte helåret med programmet och det är 2018 års arbete som följs upp i denna uppföljning. Uppföljningen av programmet är uppdelad efter det miljöstrategiska programmets sju målområden.

Vad betyder färgerna?

Målbedömningen finns i grönt, gult och rött. I de fall det saknas underlag står ett streck istället för en färgbedömning. Målen är bedömda utifrån följande bedömningsgrunder:

Grön - målet är nära att uppnås eller har uppnåtts

Gul - arbete har påbörjats, ett fortsatt arbete krävs för att nå målet men vi har kommit en bit på väg

Röd - trenden går åt fel håll och/eller det räcker inte med de insatser som hittills har genomförts för att vi ska uppnå målet i tid.

3 Målanalys

3.1 Energi

Energianvändningen ska minska och energi ska användas mer effektivt

Den totala energianvändningen i Gävle kommun som geografiskt område har minskat, den senaste statistiken från år 2016 visar på en minskning av energianvändningen.

Gävle kommunkoncerns interna mål är en total minskning av elanvändningen på 20 %. Utfallet för året visar på en total minskning av den faktiska elanvändningen mellan år 2009-2018 på ca 26 %, vilket visar på att vi redan nått vår målnivå med god marginal.

Gävle kommunkoncerns interna mål är en total minskning av värmeanvändningen på 10 %, Utfallet visar på en total minskning av den faktiska värmeanvändningen mellan år 2009-2018 på ca 14 %, vilket visar på att vi redan nått vår målnivå med god marginal.

Näringslivet och gävleborna ska ha 25 % effektivare energianvändning till år 2020 jämfört med 2009

Målanalys

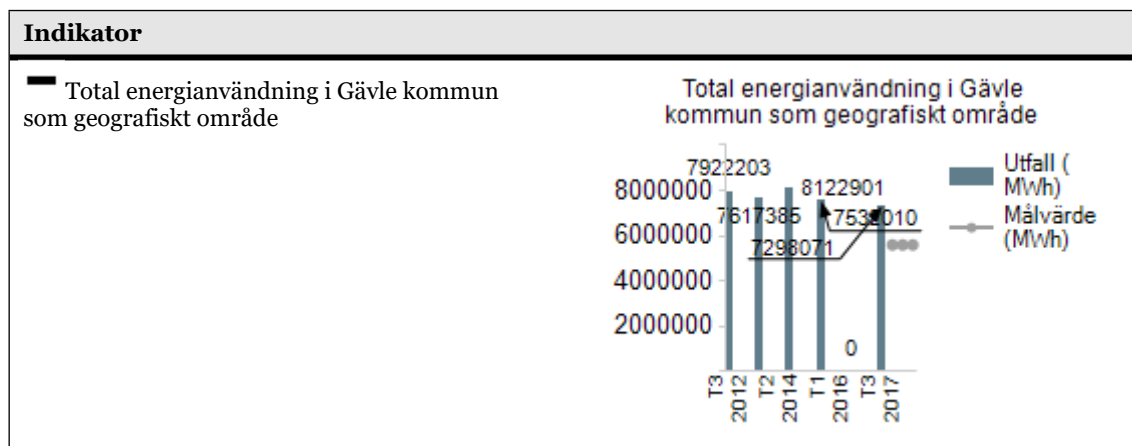
Statistiken från 2017, vilket är den senast tillgängliga statistiken, pga eftersläpning av data från Statistiska Centralbyrån, visar att energianvändningen har gått ner sedan föregående år. Om vi jämför med basår 2009 har Gävle kommun totalt minskat vår geografiska energianvändning med 2,1 %.

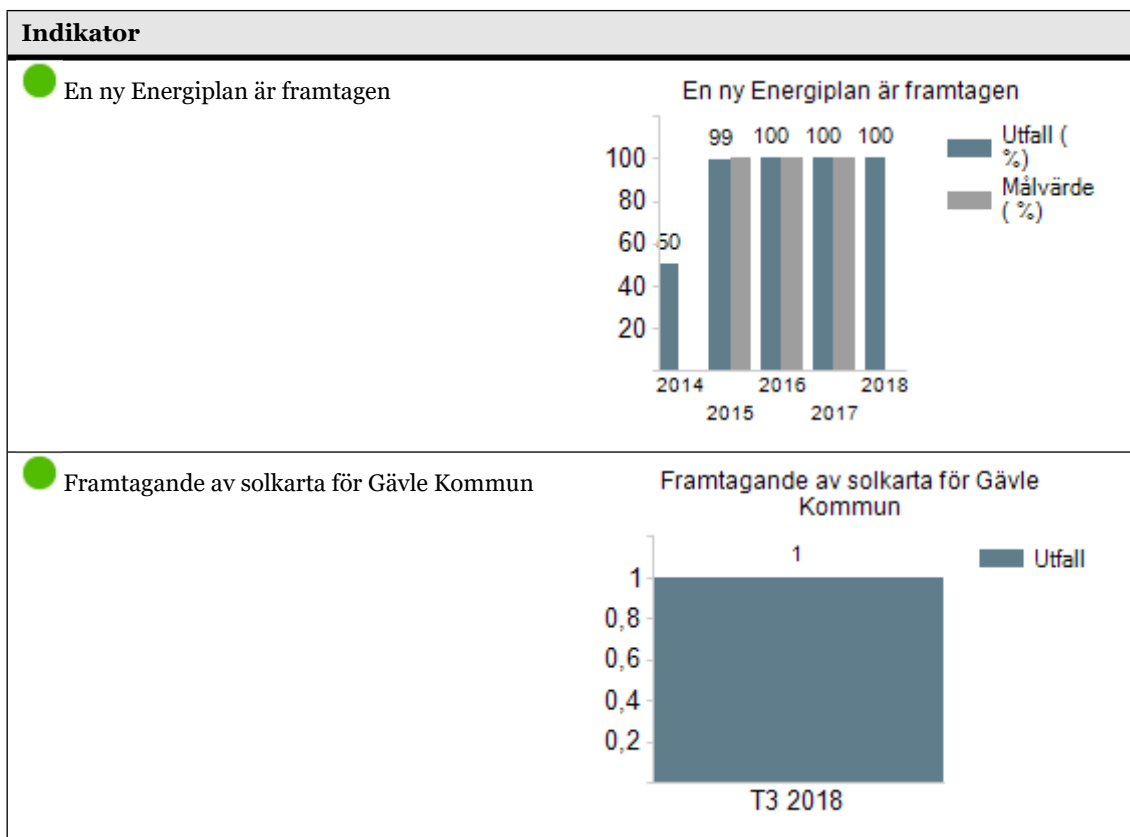
Energianvändningen varierar med industrins produktion och energianvändning. Eftersom industrin står för ca 60 % av den totala energianvändningen så får den ett stort genomslag på den totala användningen.

Exempel på utåtriktade aktiviteter under året är att energi- och klimatrådgivaren har bedrivit rådgivning till gävlebor och företag. Särskilda informationsinsatser med fokus på energieffektivisering har bedrivits mot företag och bostadsrättsföreningar. Under året har flera utåtriktade aktiviteter genomförts med fokus på solenergi, transporter och elfordon. Gävle Energi har fortsatt arbetat med att utveckla energitjänster till sina kunder.

Gävle kommuns energiplan är framtagen sedan flera år tillbaka och det är dags att under år 2020 revidera den.

Solkartan för Gävle kommun är framtagen och kommer ligga länkad på gavle.se inom kort.

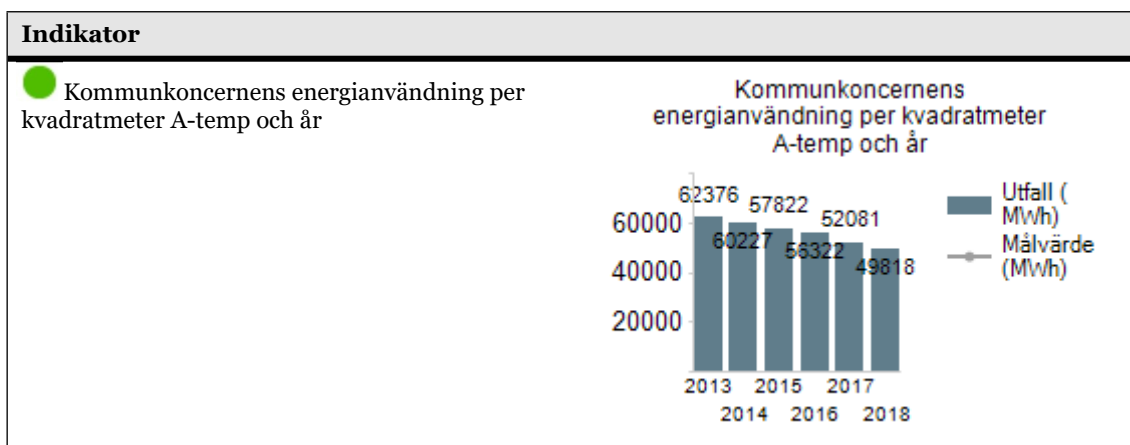

Elanvändningen i Gävle kommunkoncerns fastigheter med lokaler och bostäder ska vara 20 % effektivare till år 2020 jämfört med 2009

Målanalys

Mellan 2009-2018 har den totala elanvändningen (kWh/m²) minskat med ca 26 %. Detta betyder att vi redan nått vårt mål om en minskning med 20 %

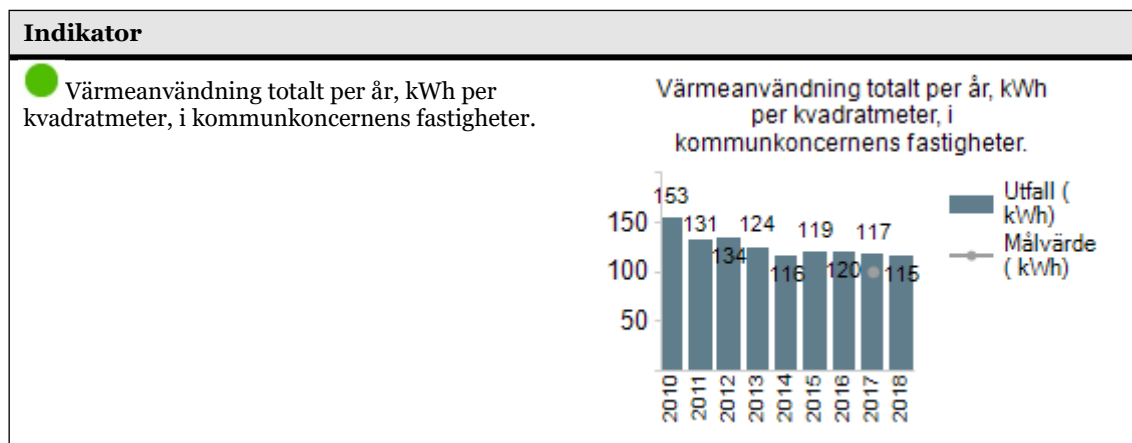

Värmeanvändningen i Gävle kommunkoncerns fastigheter med lokaler och bostäder ska vara 10 %effektivare till år 2020 jämfört med 2009

Målanalys

Mellan 2009-2018 har värmevändningen (kWh/m²) minskat med 13,6 %, vilket betyder att vi redan har nått vårt mål om en 10 % minskning.

Gävle kommun som geografiskt område ska vara klimatneutral år 2050

Trenden är att koldioxidutsläppen från energianvändningen minskar men ökningen av produktionen av förnybar energi inom kommunens gränser är fortsatt långsam.

Internt i koncernen är det positivt att solenergiproduktionen har ökat samt att den el och fjärrvärme som används är 100 % förnybar.

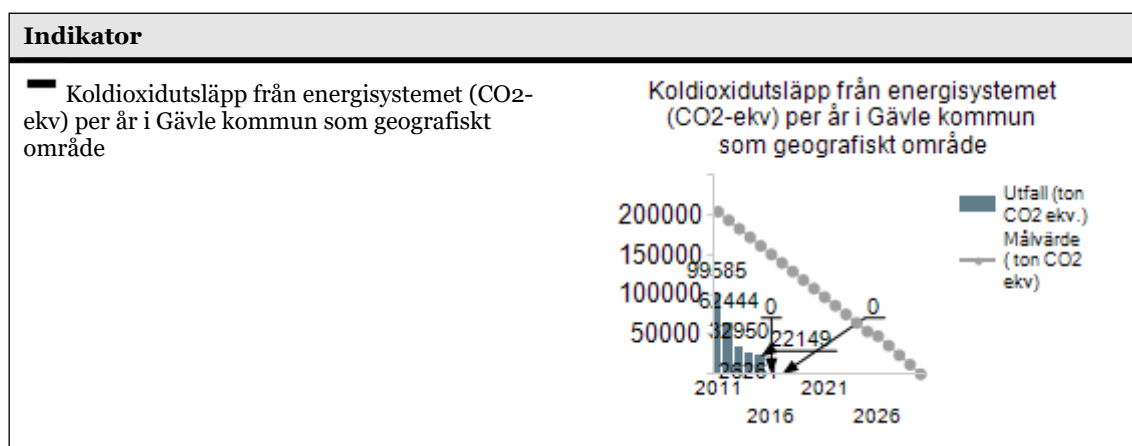
Sammantaget bedöms vi vara på god väg, men mycket arbete återstår innan målet nås om att Gävle kommun ska vara klimatneutral 2035(Skärpta politiska ambitioner från 2019). För att tydligare se inom vilka sektorer vi behöver minska våra koldioxidutsläpp och för att se i vilken takt detta bör ske har vi tagit fram en kioldioxidbudget för Gävle Kommun.

Näringslivets och Gävlebornas energianvändning i fastigheter och anläggningar ska vara fossilfri år 2030

—

Målanalys

Det går ej att ta fram jämförelsebara siffror 2018 då man gjort om flera områden i statistiken.

Produktionen av förnybar energi inom Gävle kommun som geografiskt område ska öka

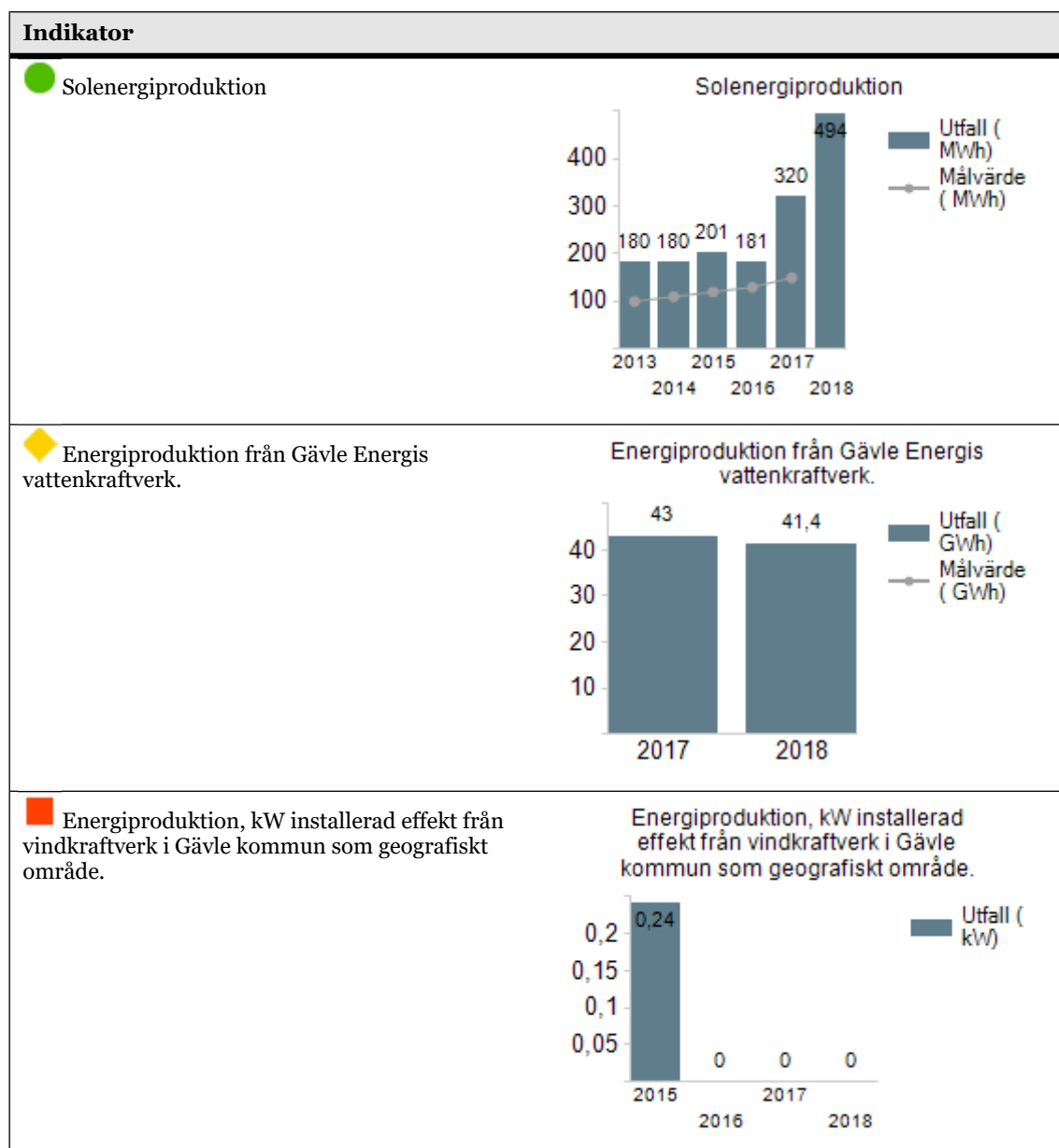

Målanalys

Produktionen av solenergi inom Gävle kommunkoncern fortsätter öka. Vi har idag ökat solproduktionen med 723 % jämfört med vårt målvärde på 600 % till år 2020. Den stora ökning beror till stor del på solcellsinstallationer på Gavlehovs tak.

Inga nya vindkraftverk har byggts under 2018.

Energiproduktionen från Gävle Energis vattenproduktion är något lägre för 2018

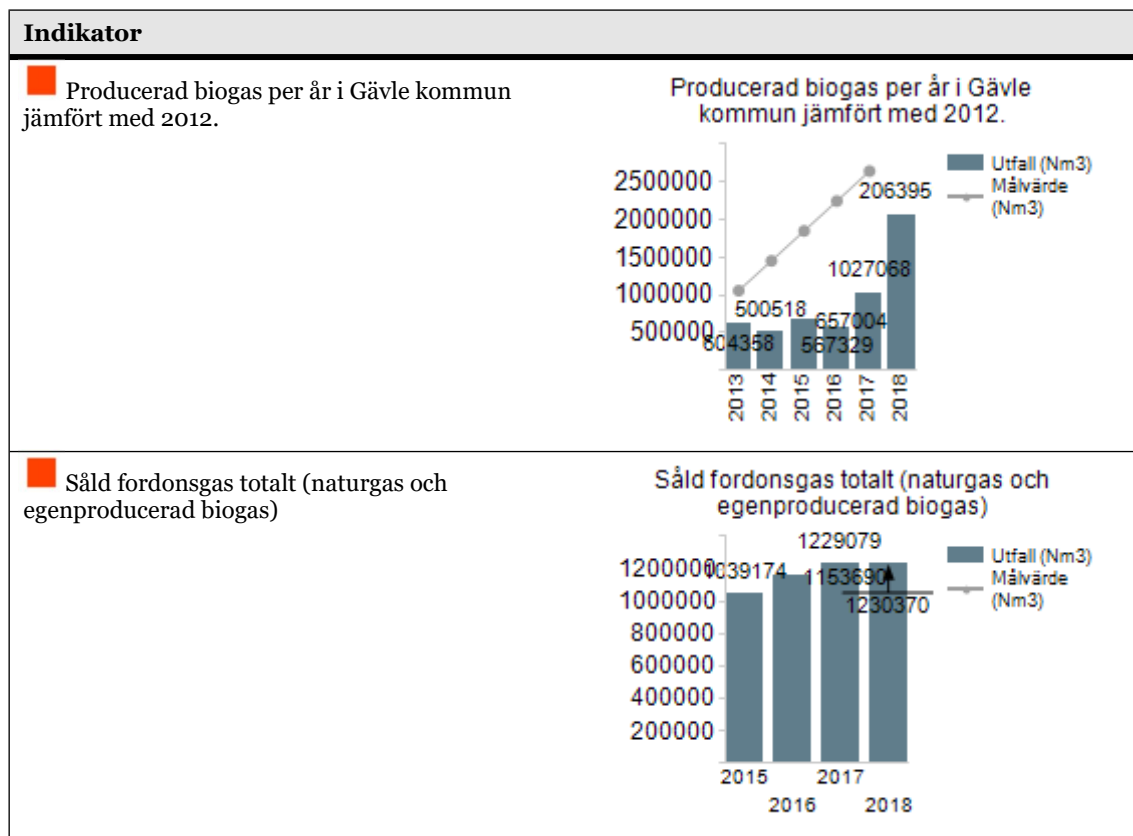

Produktionen av biogas ska öka med 400 % till år 2017 jämfört med år 2012

Målanalys

Målnivån på en ökning av biogasproduktionen med 400 % nås tyvärr inte till år 2018 heller på grund av en för liten mängd hushållsavfall till produktionen. Jämfört med basår 2013 har vi ökat produktionen med 212 %.

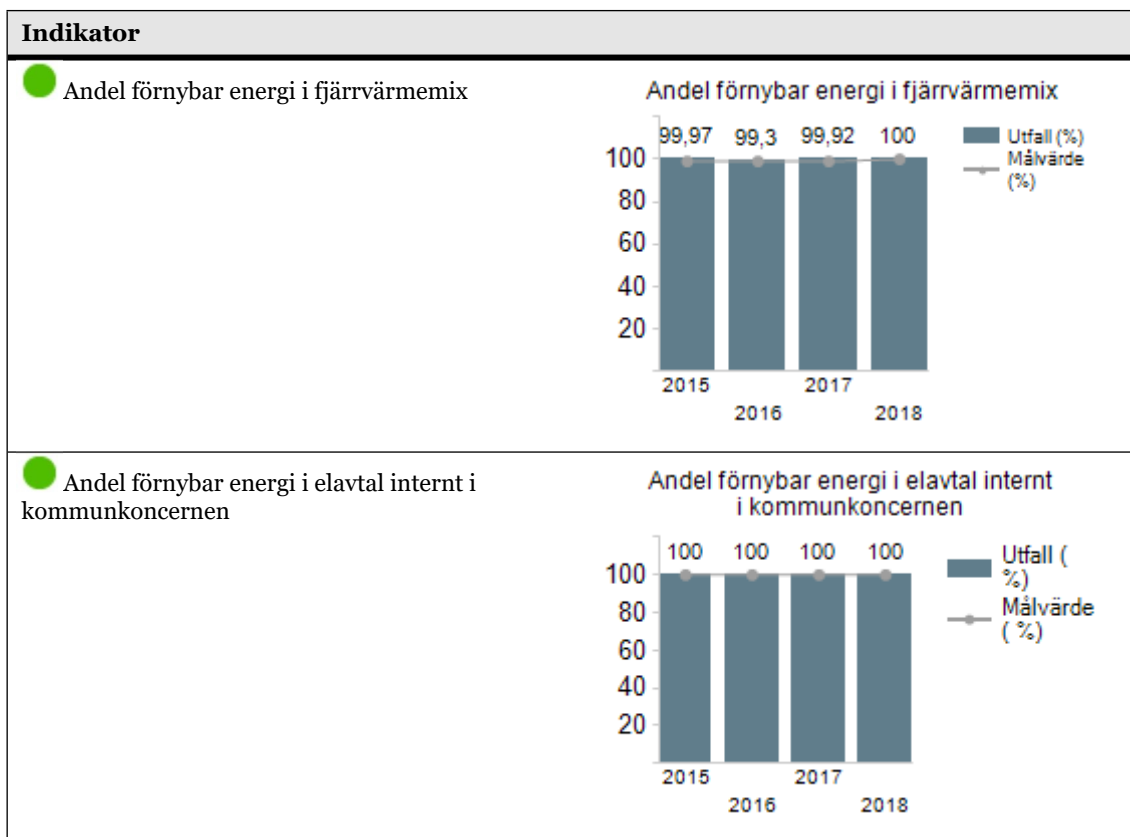
Gävle kommunkoncerns energianvändning i fastigheter och anläggningar ska vara fossilfri år 2018

Målanalys

Gävle kommunkoncern har 100 % förnybar energi i fjärrvärmemixen och 100 % förnybar energi i elavtalen vilket medför att kommunkoncernen når målet på att om fossilfri energianvändning i fastigheter och anläggningar år 2018.

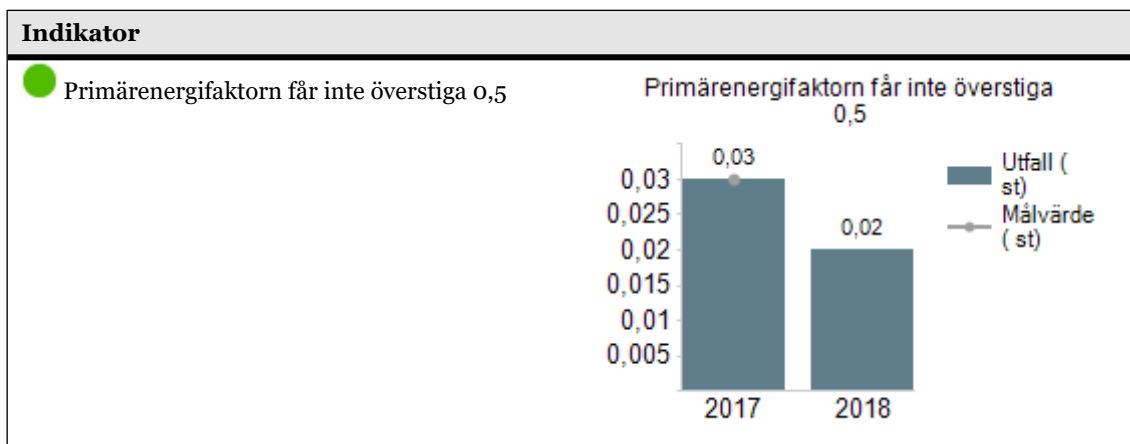
Primärenergianvändningen för fjärrvärmemix ska inte överstiga 0,05

Målanalys

Primärenergifaktorn är på 0,03 vilket betyder att vi når våra mål med god marginal.

Primärenergi är energi som finns i naturresurser och som inte omvandlats av människan. I primärenergifaktorn inkluderas energin innan den omvandlats, men även energi som gått åt till att framställa energin i den form vi använder den. Primärenergifaktorn visar hur effektivt ett system är. Ju lägre siffra desto bättre.

3.2 Transporter

Minska resor och transporter

Körsträckan med bil i Gävle kommun ska år 2025 ha minskat med 25 % per invånare och år, jämfört med 2012

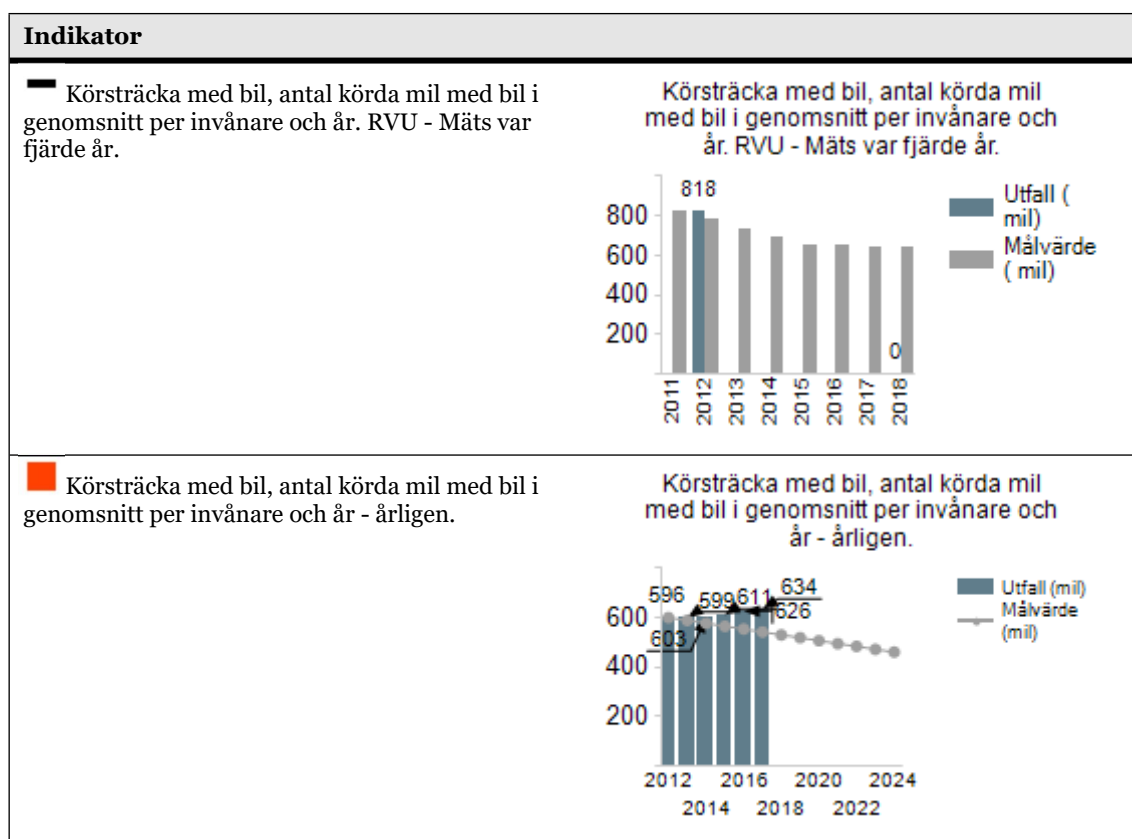
Målanalys

Utfallet för 2017 på körsträcka med bil i genomsnitt per invånare var 634 mil. (För 2018 finns ännu ingen siffra, eftersom SCB:s statistik för 2018 presenteras först i november.) Bilresandet fortsatte öka och har ökat med 6,4 % under perioden 2012-2017. Trenden fortsätter alltså åt fel håll.

Vägtrafikens utsläpp påverkar klimatet, bidrar till övergödning, försurning och bildning av marknära ozon. Bilarnas avgaser, buller och slitagepartiklar har stora hälsoeffekter. Trafiken tar också naturresurser och utrymme i anspråk.

Transportbehovet och resandet med bil behöver också minskas för att våra lokala och nationella mål ska kunna nås. Befintliga och beslutade åtgärder och styrmedel är inte tillräckliga för att de externa transportmålen i MSP kan nås. Målet bedöms inte kunna nås till år 2025 med de insatser som genomförts eller planerats hittills. Gävle kommun har dessutom inte full rådighet över detta.

"School chance" är ett 5-årigt projekt där Gävle kommun deltar. Arbetet ska resultera i en strategi och handlingsplan för skoltrafik.

Resor, transporter och användning av drivmedel som kommunkoncernens verksamheter genererar ska minska

Målanalys

Total körsträcka för kommunkoncernens tjänsteresor med lätta lastbilar, personbilar och privata bilar har visserligen minskat jämfört med år 2017, men ökat med 7,4 % under perioden 2009-2018. Dock har körning med privata bilar inom kommunens verksamhet minskat med 50 % under samma period. Om enbart tjänstefordon räknas så har den totala körsträckan ökat med ca 7 % sedan år 2017 respektive 20 % sedan år 2011. Eftersom kommunens fordonspark blir alltmer fossilfri är det en fördel att tjänstefordonen används mer och privatbilar mindre. Fordonscentraliseringen, som implementeras stegvis, är en starkt bidragande faktor i denna förändring.

För att relatera körsträckan till att invånarantalet i Gävle växer, och därmed kommunkoncernens verksamhet, finns indikatorn som visar totalt körda km med kommunkoncernens fordon per invånare. Körsträckan per invånare har minskat de senaste åren och ligger nu på samma nivå som år 2009, 78 km/invånare. Likaså har körsträckan med kommunkoncernens fordon relaterat till antal årsbetare inom kommunkoncernen minskat, med 4,2 % under perioden 2014-2018. De senaste åren har dock körsträckan per årsarbetare ökat.

Antalet korta flygresor, under 50 mil, har minskat med ca 22 % sedan år 2014. Den totala flygsträckan för kommunkoncernens verksamheter har minskat med ca 1 200 000 km sedan år 2014. Det medför att CO₂-utsläppen från flyget har minskat från 623 ton år 2014 till 243 ton år 2018, en minskning med 61 %.

Kostnaden för taxiresor har minskat med ca 20 % jämfört med 2017 och ligger på ungefär samma nivå som år 2016. Sett över en längre period, 2014-2018, har dock taxiresorna ökat med 49 %.

Gävle Drift & Service arbetar för att öka nyttjandegraden för varje bil i kommunkoncernens fordonspark och det finns goda möjligheter till det i och med fordonscentraliseringen. Detta minskar fordonens miljöpåverkan i och med att kommunkoncernen då behöver färre bilar, men minskar inte den totala körsträckan.

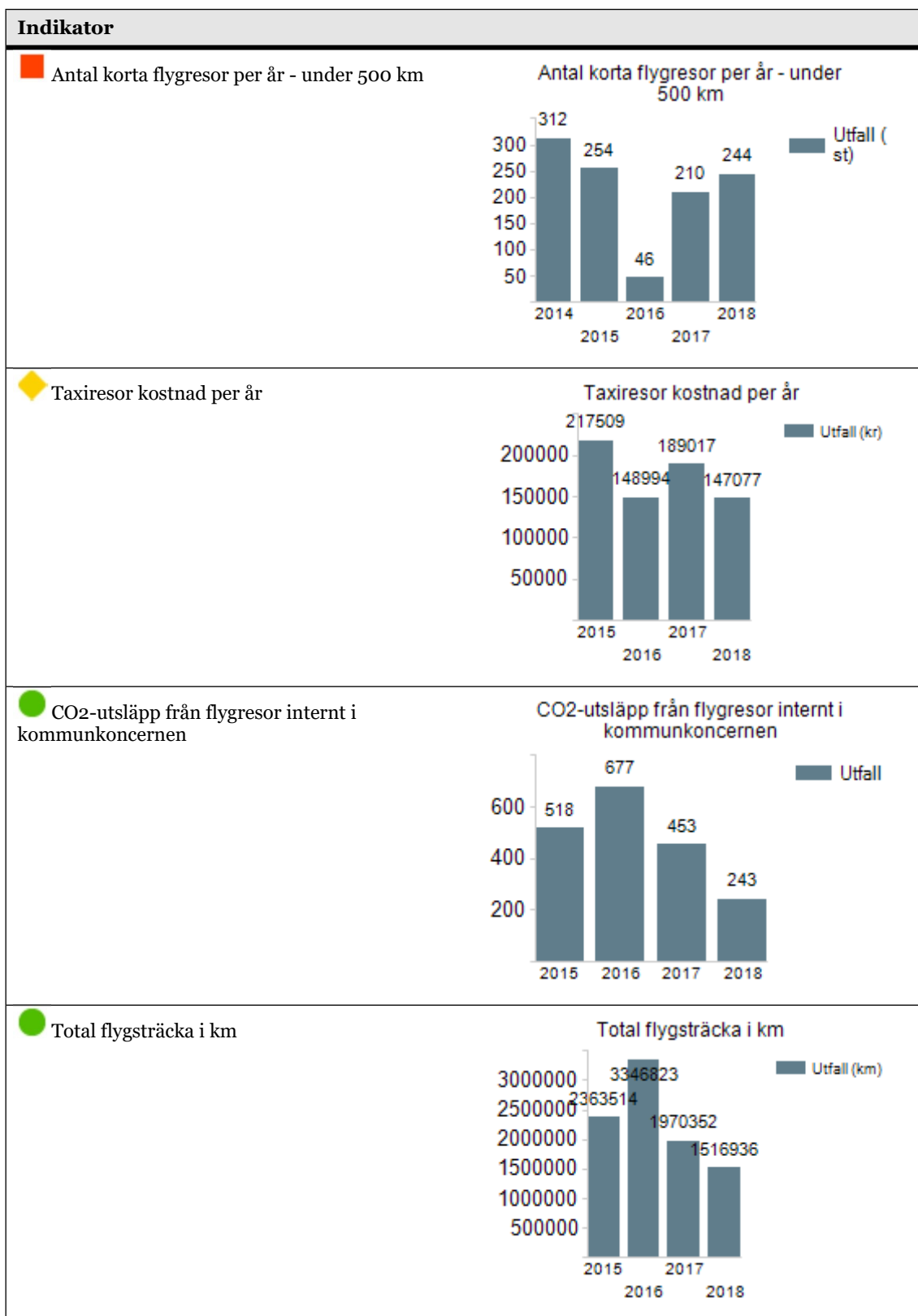
Gävle kommuns resepolicy reviderades 2018 och har fokus på att anställda ska resa hållbart. En samordnare för hållbart resande internt har arbetat operativt med resepolycyn under 2016-2018 och bland annat genomfört följande:

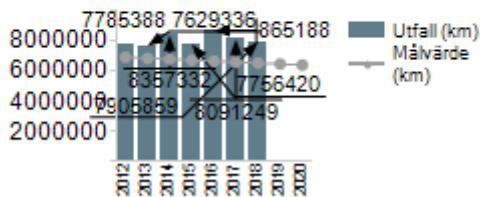
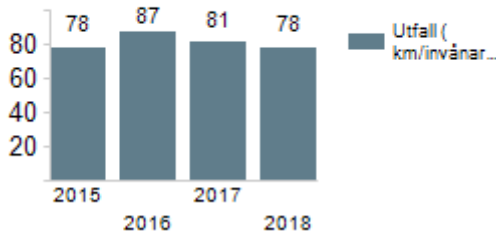
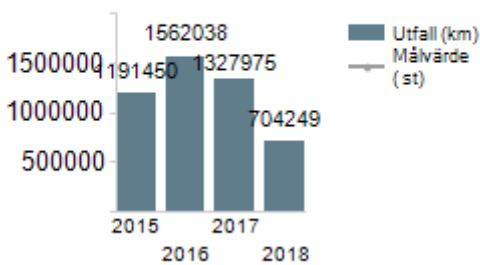
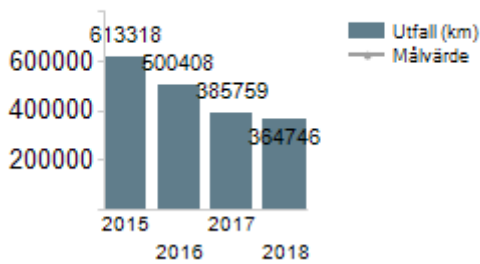
- Ett flertal aktiviteter har genomförts i arbetet med att implementera resepolycyn, med fokus på beteendeförändring ute i våra verksamheter, allt från "prova på- aktiviteter" till kommunikation på Ankaret.
- Ca 80 olika verksamheter har fått utbildningar i resepolycyn och hur vi kan ha resfria möten etc. Även presentationer i chefs- och ledningsgrupper har genomförts, såväl i förvaltningar och bolag som för politiker.
- Utbildningar i Skype/Resfria möten har hållits
- Cykelavtal för inköp av cyklar samt utbildning i sparsam och säker körning har upphandlats för att underlätta arbetet med hållbart resande.
- Inventeringar av cyklar har genomförts
- Återkoppling av fordonsstatistik

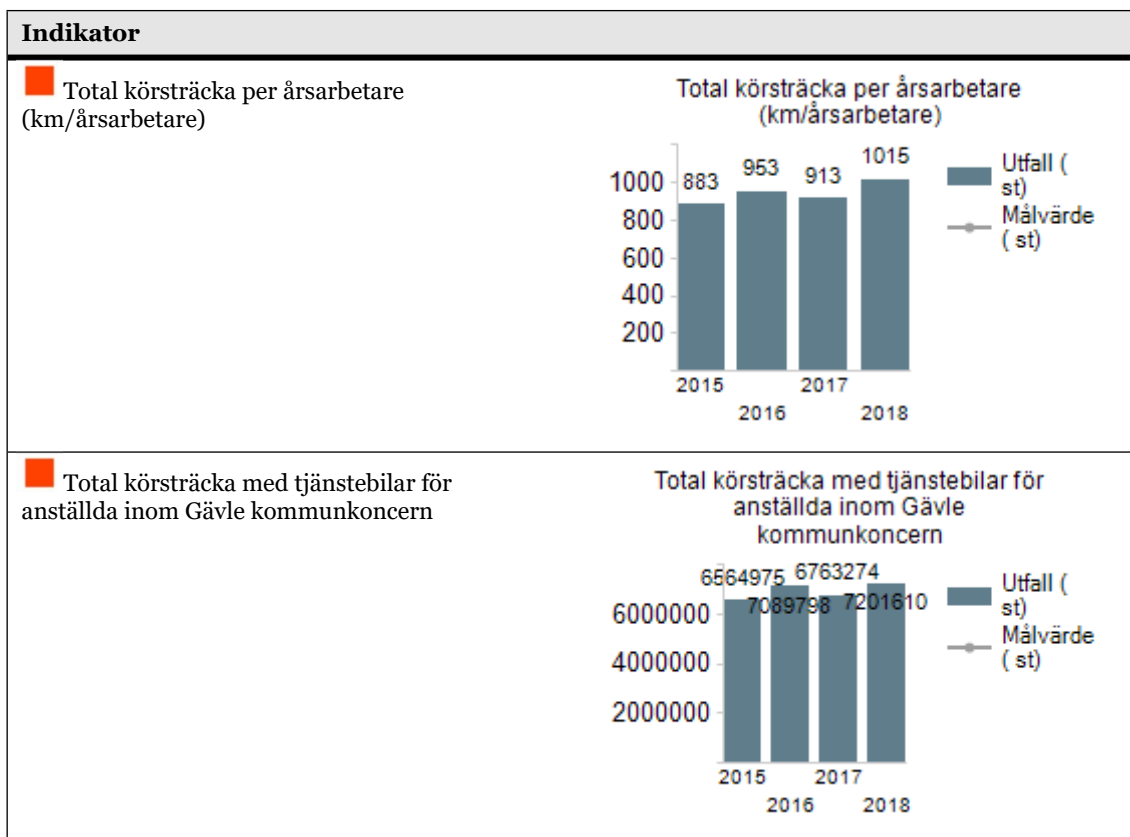
Under 2018 har Arbetsmarknadsenheten haft transporter som tema och arbetat för att gå över till ett mer hållbart resande. Närmare 50 % av bilarna är ersatta med elcyklar. Cykelinvesteringen finansierades helt av den minskade kostnaden för bilarna, vilket innebär att de påföljande åren blir en ren besparing på cirka 600 000 kr. Medarbetarna har givits bra förutsättningar för att cykla, bland annat haft temadag med prova-på av olika typer inklusive packcyklar. Cyklarna har försetts med skyltar för att visa kommuninvånarna på denna

inriktning.

Under 2018 har alltså arbetet fortsatt med aktiviteter för att minska kommunkoncernens resor och transporter samt drivmedelsanvändningen. Det är dock oklart om målet kommer att nås.

Indikator	
<p>◆ Total körsträcka med lätta lastbilar, personbilar och privata bilar som kommunkoncernen genererar (inklusive kontaktfamiljer och gode män)</p>	<p>Total körsträcka med lätta lastbilar, personbilar och privata bilar som kommunkoncernen genererar (inklusive kontaktfamiljer och gode män)</p>
	
<p>◆ Total körsträcka som kommunkoncernens verksamhet genererar per invånare i Gävle kommun (km/invånare)</p>	<p>Total körsträcka som kommunkoncernens verksamhet genererar per invånare i Gävle kommun (km/invånare)</p>
	
<p>● Total körsträcka med privata bilar per år för alla transporter som Gävle kommuns verksamhet genererar</p>	<p>Total körsträcka med privata bilar per år för alla transporter som Gävle kommuns verksamhet genererar</p>
	
<p>● Total körsträcka med privata bilar för anställda och förtroendevalda inom Gävle kommunkoncern</p>	<p>Total körsträcka med privata bilar för anställda och förtroendevalda inom Gävle kommunkoncern</p>
	

Öka andelen resor och transporter med hållbara färdmedel

Kollektivtrafikens marknadsandel i Gävle kommun skall fördubblas till 2030 jämfört med 2006, i förhållande till annat motoriserat resande

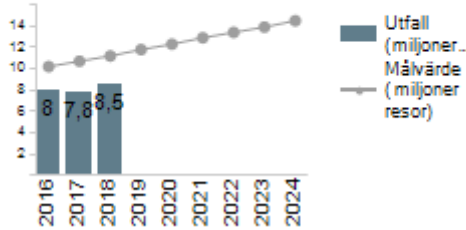
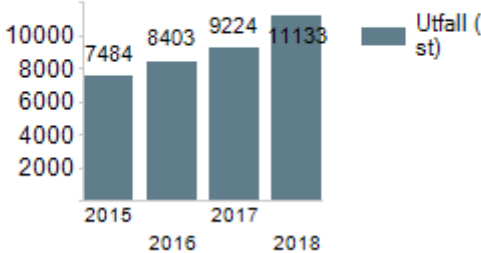
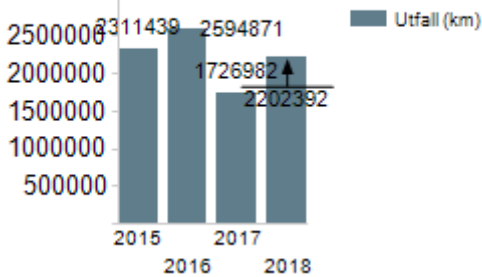
Målanalys

Bedömningen är att stora insatser måste tillsättas för att målet ska nås. Gävlebornas resande med kollektivtrafik i kommunen mäts genom antalet genomförda resor med X-trafik. Antalet resor har ökat med 6 % under perioden 2012-2018. År 2018 ökade antalet X-trafikresor med ca 5 % jämfört med 2017, varav bussresorna ökade med 6,8 % medan tågresorna minskade med 7,3 %.

Under 2017 minskade bussresandet, troligen beroende på en del ombyggnationer, så det vi ser nu är en återhämtning. På motsvarande sätt är en förklaring till de minskade tågresorna år 2018 att inga resor registreras vid banarbete och inställda turer, vilket har skett under året.

Internt i kommunkoncernen har antalet registrerade resor med företagskort ökat med 178 % under perioden 2013-2018. Antalet ökade med nästan 2 000 resor mellan 2017 och 2018. Kommunkoncernens tjänsteresor med tåg har ökat med ca 8,4 % under perioden 2013-2018(mätt i antal km). År 2018 ökade tjänsteresorna med tåg med ca 28 %, jämfört med år 2017.

X-trafik har under året erbjudit invånare som pendlar minst tre dagar per vecka med bil att prova på att åka gratis kollektivt under 30 dagar.

Indikator																															
<p>◆ Registrerade resor per år och invånare (påstigande) i Gävle kommun med trafik som X-trafik ansvarar för.</p>	<p>Registrerade resor per år och invånare (påstigande) i Gävle kommun med trafik som X-trafik ansvarar för.</p> <table border="1"> <caption>Registrerade resor per år och invånare (påstigande) i Gävle kommun med trafik som X-trafik ansvarar för.</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (miljoner resor)</th> <th>Målvärde (miljoner resor)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2016</td><td>8</td><td></td></tr> <tr><td>2017</td><td>7,8</td><td></td></tr> <tr><td>2018</td><td>8,5</td><td></td></tr> <tr><td>2019</td><td></td><td>10,5</td></tr> <tr><td>2020</td><td></td><td>11,5</td></tr> <tr><td>2021</td><td></td><td>12,5</td></tr> <tr><td>2022</td><td></td><td>13,5</td></tr> <tr><td>2023</td><td></td><td>13,5</td></tr> <tr><td>2024</td><td></td><td>13,5</td></tr> </tbody> </table>	År	Utfall (miljoner resor)	Målvärde (miljoner resor)	2016	8		2017	7,8		2018	8,5		2019		10,5	2020		11,5	2021		12,5	2022		13,5	2023		13,5	2024		13,5
År	Utfall (miljoner resor)	Målvärde (miljoner resor)																													
2016	8																														
2017	7,8																														
2018	8,5																														
2019		10,5																													
2020		11,5																													
2021		12,5																													
2022		13,5																													
2023		13,5																													
2024		13,5																													
<p>◆ Kommunkoncernens registrerade resor per år med X-trafiks företagskort.</p>	<p>Kommunkoncernens registrerade resor per år med X-trafiks företagskort.</p> <table border="1"> <caption>Kommunkoncernens registrerade resor per år med X-trafiks företagskort.</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (st)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2015</td><td>7484</td></tr> <tr><td>2016</td><td>8403</td></tr> <tr><td>2017</td><td>9224</td></tr> <tr><td>2018</td><td>11138</td></tr> </tbody> </table>	År	Utfall (st)	2015	7484	2016	8403	2017	9224	2018	11138																				
År	Utfall (st)																														
2015	7484																														
2016	8403																														
2017	9224																														
2018	11138																														
<p>◆ Kommunkoncernens tågresor km per år</p>	<p>Kommunkoncernens tågresor km per år</p> <table border="1"> <caption>Kommunkoncernens tågresor km per år</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (km)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2015</td><td>2311439</td></tr> <tr><td>2016</td><td>2594871</td></tr> <tr><td>2017</td><td>1726982</td></tr> <tr><td>2018</td><td>2202392</td></tr> </tbody> </table>	År	Utfall (km)	2015	2311439	2016	2594871	2017	1726982	2018	2202392																				
År	Utfall (km)																														
2015	2311439																														
2016	2594871																														
2017	1726982																														
2018	2202392																														

Antalet resor med cykel ska fördubblas fram till år 2025

Målanalys

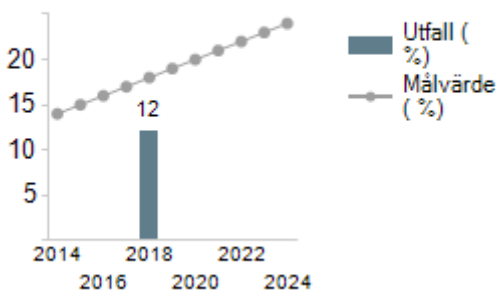
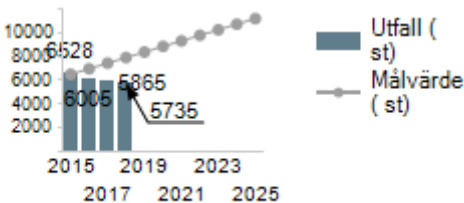
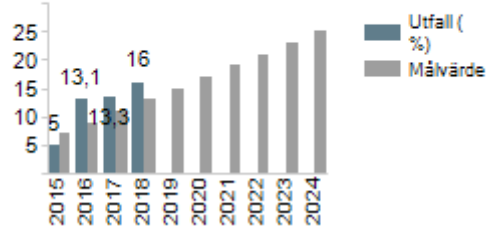
Enligt resvaneundersökningen "Resvanor i Gävle 2018" (RVU) skedde 12 % av de vuxna kommuninvånarnas resor med cykel under den vecka då undersökningen utfördes. Målvärdet på 18 % nåddes inte. År 2012 var motsvarande siffra 14 %.

Indikatorn antalet cyklister i Gävle stad baseras på antalet cyklister vid tre mätpunkter i Gävle, vid Centralbron, Kvarnparken och Teatern. För 2018 var det totalt 5735 cyklister som passerade dessa per vardagsmedeldygn, i princip samma antal som år 2013 då mätningarna började. Antalet har minskat de senaste tre åren. Insatser behövs på flera områden för att fördubblingsmålet av cykelresorna ska nås.

Enligt den resvaneundersökning som görs internt i kommunkoncernen ligger andelen tjänsteresor med cykel för anställda på 16 % 2018, vilket är över målvärdet, som låg på 13 % för

år 2018. Det är en markant ökning sedan år 2011 då 4 % noterades, och även en ökning jämfört med 2017. Resvaneundersökningen görs i december/januari så andelen resor med cykel är sannolikt högre under andra delar av året.

Gävle kommun har medverkat i kampanjen Vintercyklisten. 10 kommunanställda, 20 gävlebor samt 46 anställda vid företag i Gävle har medverkat i kampanjen.

Indikator																																					
<p>■ Andel resor med cykel i Gävle kommun som geografiskt område.</p>	<p>Andel resor med cykel i Gävle kommun som geografiskt område.</p> <table border="1"> <caption>Andel resor med cykel i Gävle kommun som geografiskt område</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Målvärde (%)</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2014</td><td>14</td><td></td></tr> <tr><td>2015</td><td>15</td><td></td></tr> <tr><td>2016</td><td>16</td><td></td></tr> <tr><td>2017</td><td>17</td><td></td></tr> <tr><td>2018</td><td>18</td><td>12</td></tr> <tr><td>2019</td><td>19</td><td></td></tr> <tr><td>2020</td><td>20</td><td></td></tr> <tr><td>2021</td><td>21</td><td></td></tr> <tr><td>2022</td><td>21.5</td><td></td></tr> <tr><td>2023</td><td>22</td><td></td></tr> <tr><td>2024</td><td>22</td><td></td></tr> </tbody> </table>	År	Målvärde (%)	Utfall (%)	2014	14		2015	15		2016	16		2017	17		2018	18	12	2019	19		2020	20		2021	21		2022	21.5		2023	22		2024	22	
År	Målvärde (%)	Utfall (%)																																			
2014	14																																				
2015	15																																				
2016	16																																				
2017	17																																				
2018	18	12																																			
2019	19																																				
2020	20																																				
2021	21																																				
2022	21.5																																				
2023	22																																				
2024	22																																				
<p>■ Antal cyklister vid fasta mätpunkter, vid Teatern, Kvarnparken och Centralbron. Beräknat till årsdygnstrafik för vardagar, Vardagsmedeldygn.</p>	<p>Antal cyklister vid fasta mätpunkter, vid Teatern, Kvarnparken och Centralbron. Beräknat till årsdygnstrafik för vardagar, Vardagsmedeldygn.</p> <table border="1"> <caption>Antal cyklister vid fasta mätpunkter</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Målvärde (st)</th> <th>Utfall (st)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2015</td><td>6000</td><td>6528</td></tr> <tr><td>2016</td><td>6500</td><td></td></tr> <tr><td>2017</td><td>7000</td><td>8005</td></tr> <tr><td>2018</td><td>7500</td><td></td></tr> <tr><td>2019</td><td>8000</td><td>6865</td></tr> <tr><td>2020</td><td>8500</td><td></td></tr> <tr><td>2021</td><td>9000</td><td>5735</td></tr> <tr><td>2022</td><td>9500</td><td></td></tr> <tr><td>2023</td><td>10000</td><td></td></tr> <tr><td>2024</td><td>10000</td><td></td></tr> <tr><td>2025</td><td>10000</td><td></td></tr> </tbody> </table>	År	Målvärde (st)	Utfall (st)	2015	6000	6528	2016	6500		2017	7000	8005	2018	7500		2019	8000	6865	2020	8500		2021	9000	5735	2022	9500		2023	10000		2024	10000		2025	10000	
År	Målvärde (st)	Utfall (st)																																			
2015	6000	6528																																			
2016	6500																																				
2017	7000	8005																																			
2018	7500																																				
2019	8000	6865																																			
2020	8500																																				
2021	9000	5735																																			
2022	9500																																				
2023	10000																																				
2024	10000																																				
2025	10000																																				
<p>● Andel tjänsteresor med cykel från mätning i resvaneundersökning - det huvudsakliga färdmedlet vid den senaste tjänsteresan</p>	<p>Andel tjänsteresor med cykel från mätning i resvaneundersökning - det huvudsakliga färdmedlet vid den senaste tjänsteresan</p> <table border="1"> <caption>Andel tjänsteresor med cykel från mätning i resvaneundersökning</caption> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Målvärde (%)</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2015</td><td></td><td>5</td></tr> <tr><td>2016</td><td>13</td><td>13.1</td></tr> <tr><td>2017</td><td>13</td><td>13.3</td></tr> <tr><td>2018</td><td>15</td><td>16</td></tr> <tr><td>2019</td><td>15</td><td></td></tr> <tr><td>2020</td><td>17</td><td></td></tr> <tr><td>2021</td><td>19</td><td></td></tr> <tr><td>2022</td><td>21</td><td></td></tr> <tr><td>2023</td><td>23</td><td></td></tr> <tr><td>2024</td><td>25</td><td></td></tr> </tbody> </table>	År	Målvärde (%)	Utfall (%)	2015		5	2016	13	13.1	2017	13	13.3	2018	15	16	2019	15		2020	17		2021	19		2022	21		2023	23		2024	25				
År	Målvärde (%)	Utfall (%)																																			
2015		5																																			
2016	13	13.1																																			
2017	13	13.3																																			
2018	15	16																																			
2019	15																																				
2020	17																																				
2021	19																																				
2022	21																																				
2023	23																																				
2024	25																																				

Miljöanpassa resor och transporter

Gävlebornas och näringslivets resor och transporter ska vara fossilfria år 2030

Målanalys

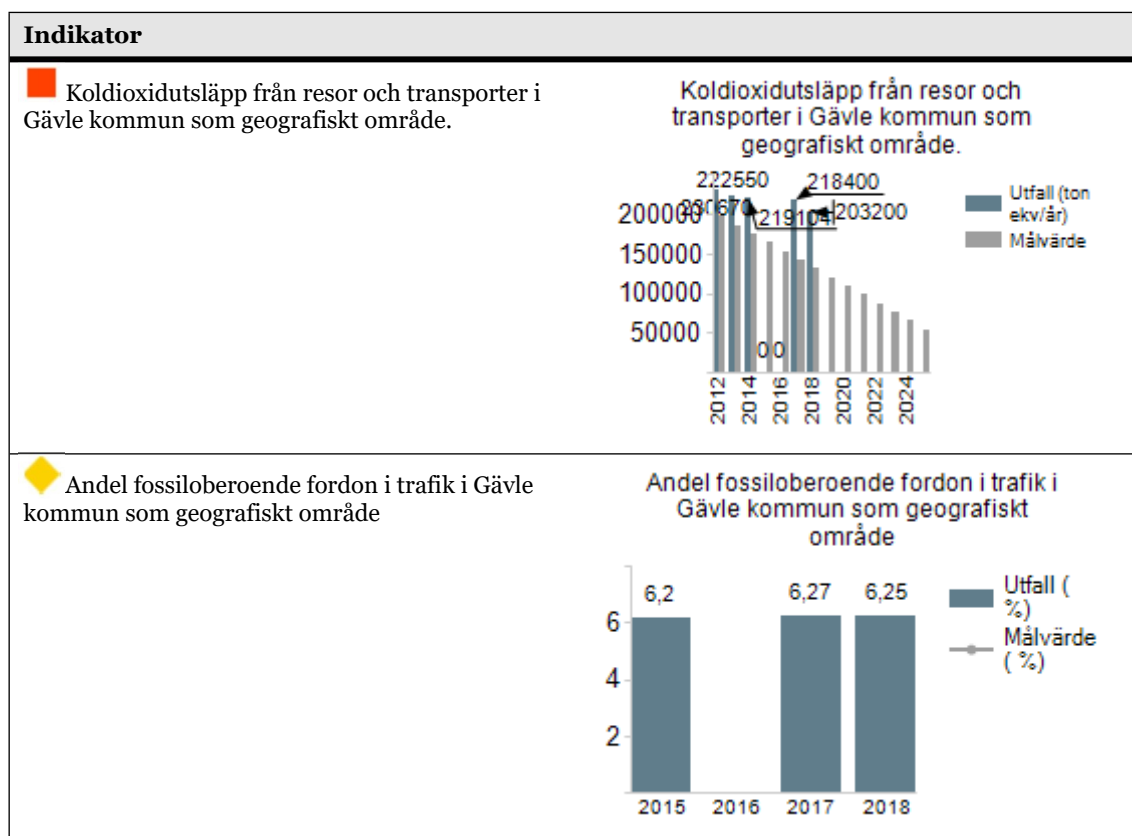
Koldioxidutsläppen från resor och transporter i Gävle kommun minskar, men inte tillräckligt mycket för att närma sig målvärdet. Den senaste statistiken från den nationella

emissionsdatabasen är från 2016 och visar på 203 200 ton ekvivalenter/år. Målvärdet var 131 255 ton. Jämfört med basåret 2009 har koldioxidutsläppen minskat med 0,5 %.

Andelen fordon som i huvudsak kan drivas på förnybart drivmedel för hela Gävle kommun som geografiskt område ligger på 6,25 %. År 2009 låg siffran på 4 %, men de senaste åren har ingen nämnvärd ökning skett. Andelen måste börja öka för att målet om fossilfritt 2030 ska nås. (Statistiken omfattar etanolfordon, biogasfordon och laddhybrider. Biodiesel, HVO, räknas inte in, på grund av den i dagsläget osäkra tillgången på ren HVO).

Trenden går antingen åt fel håll eller inte i tillräcklig takt för att nå målet. Det krävs mycket stora insatser för att uppnå målet, där kommunen bara har rådighet över mindre delar.

Gävle kommunkoncerns resor och transporter ska vara fossilfria år 2020

Målanalys

Ett stort arbete genomförs på kommunkoncernens fordonspark, där fordon som inte kan drivas av i huvudsak fossilfritt drivmedel fasas ut. Det krävs att detta fortsätter för att målet ska nås.

Andelen personbilar och lätta lastbilar i kommunkoncernens fordonspark som kan drivas med i huvudsak fossilfria drivmedel har ökat från 44 % år 2017 till 54 % år 2018. År 2009 låg motsvarande siffra på 13 %. Andelen år 2018 ligger ändå långt från målvärdet på 84 %.

Andelen biogas, el, etanol och HVO i jämförelse med den totala drivmedelsanvändningen i kommunkoncernens fordonspark har ökat från 26 % år 2017 till 29 % år 2018. (Indikatorn anger inte att HVO ingår, men beräkningen har gjorts så för såväl 2017 som 2018.) År 2009 låg motsvarande siffra på 8,8 %. Andelen ökar alltså, men behöver öka i snabbare takt för att nå målen fossilfri fordonspark år 2020. En anledning till att ökningen inte varit tillräckligt snabb är att det har varit lång väntetid på nya fordon som har beställts. Med dessa inräknade kommer andelen fordon som kan drivas med förnybart drivmedel att vara 70 % i juni 2019.

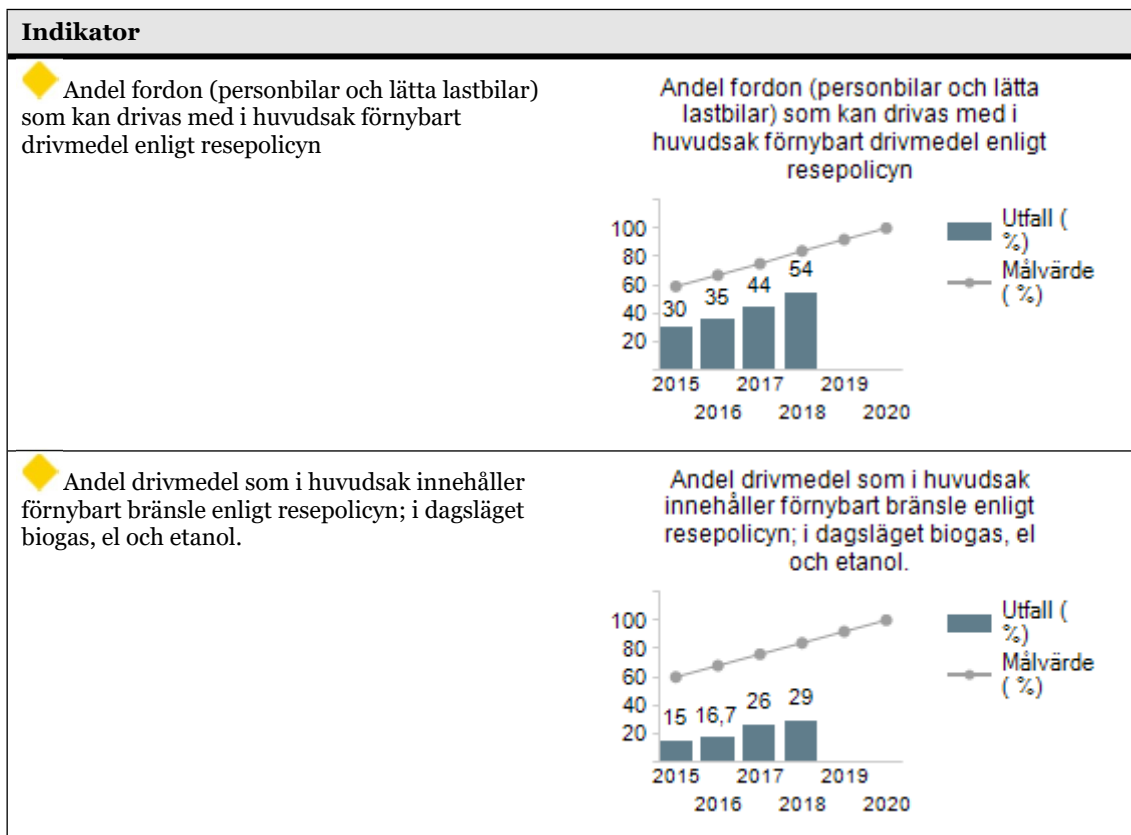
Den förnybara andelen räknat på alla drivmedel har ökat från 8 % år 2009 till 52 % år 2018, vilket dock är under målvärdet för 2018 på 84 %. En bidragande orsak på senare år till att läget förbättras är att biogas numera används till kommunkoncernens gasfordon i stället för fordonsgas. En annan bidragande orsak är att mängden förbrukad HVO till kommunkoncernens fordon ökade med 65 % från 2017 till 2018. Mängden förbrukad bensin minskade med cirka 50 % under samma period.

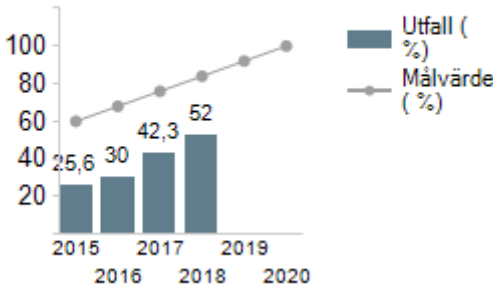
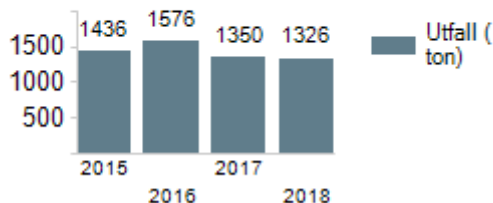
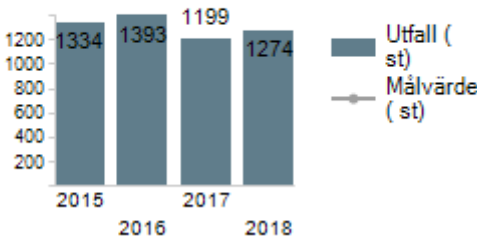
Totalt CO₂-utsläpp som kommunkoncernen (inklusive kontaktfamiljer och gode män) genererar från lätta lastbilar, personbilar och privata bilar har minskat med 6 % sedan år 2009 och var 1326 ton år 2018.

Totalt CO₂-utsläpp från tjänsteresor med lätta lastbilar, personbilar och privata bilar inom Gävle kommunkoncern har visserligen ökat det senaste året från 1199 ton till 1274 ton, men sett över en längre period, 2013-2018, har utsläppen minskat med 12,3 %. Ökningen under det senaste året bedöms bero på att den totala körsträckan har ökat.

Via fordonscentraliseringen skapar Gävle Drift & Service tillgång till fossilfria fordon. På grund av nya EU-regler har produktionen av nya fossilfria fordon stått stilla och det har inneburit lång väntetid på nya fordon. Gävle Drift & Service har beställt 120 nya fossilfria fordon under 2018 men alla har inte levererats ännu.

Under 2019 har Gävle Drift & Service ca 130 fossila bilar kvar att byta ut. Hela året 2020 kommer att krävas för att nå målet om 100 % fossilfria fordon. En utmaning och en risk för att nå målet är verksamheter som inte är villiga att byta ut sina fossila fordon. En annan viktig aspekt är hur bilarna tankas av verksamheterna, det vill säga att fossilfria drivmedel används till alla de fordon som är anpassade för detta.

Indikator																						
<p>♦ Förnybar andel totalt i alla drivmedel; diesel, bensin, etanol, biogas etc.</p>	<p>Förnybar andel totalt i alla drivmedel; diesel, bensin, etanol, biogas etc.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> <th>Målvärde (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2015</td> <td>25,6</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>30</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>42,3</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>52</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	Målvärde (%)	2015	25,6		2016	30		2017	42,3		2018	52		2019			2020		
År	Utfall (%)	Målvärde (%)																				
2015	25,6																					
2016	30																					
2017	42,3																					
2018	52																					
2019																						
2020																						
<p>♦ Totalt CO₂-utsläpp i ton från lätta lastbilar, personbilar och privata bilar som kommunkoncernen genererar (inklusive kontaktfamiljer och gode män)</p>	<p>Totalt CO₂-utsläpp i ton från lätta lastbilar, personbilar och privata bilar som kommunkoncernen genererar (inklusive kontaktfamiljer och gode män)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (ton)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2015</td> <td>1436</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>1576</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1350</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>1326</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (ton)	2015	1436	2016	1576	2017	1350	2018	1326											
År	Utfall (ton)																					
2015	1436																					
2016	1576																					
2017	1350																					
2018	1326																					
<p>♦ Totalt CO₂-utsläpp i ton från tjänsteresor med lätta lastbilar, personbilar och privata bilar inom Gävle kommunkoncern</p>	<p>Totalt CO₂-utsläpp i ton från tjänsteresor med lätta lastbilar, personbilar och privata bilar inom Gävle kommunkoncern</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (st)</th> <th>Målvärde (st)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2015</td> <td>1334</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>1393</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1199</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>1274</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (st)	Målvärde (st)	2015	1334		2016	1393		2017	1199		2018	1274							
År	Utfall (st)	Målvärde (st)																				
2015	1334																					
2016	1393																					
2017	1199																					
2018	1274																					

3.3 Konsumtion och avfall

Konsumtionen i Gävle kommun är resurseffektiv och hållbar

Gävlebornas konsumtion ska vara resurseffektiv och hållbar

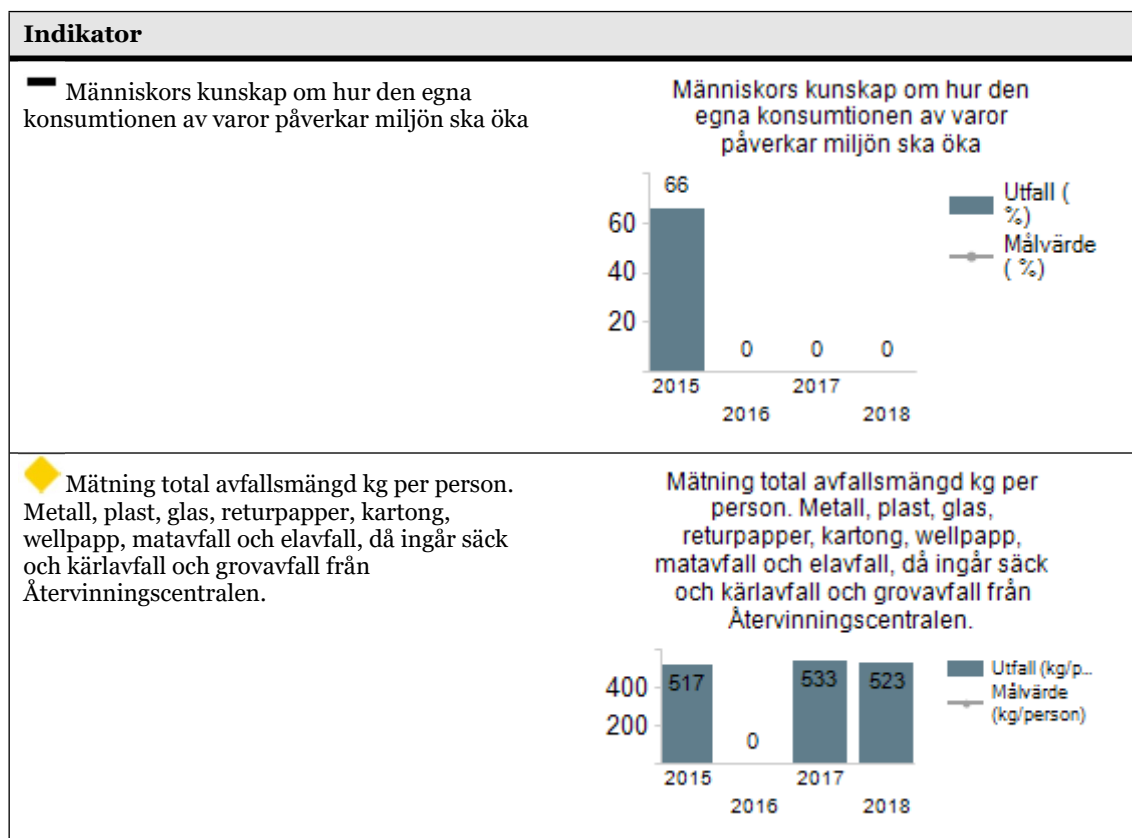
Målanalys

Det är svårt att mäta i vilken omfattning gävleborna faktiskt konsumerar resurseffektivt och hållbart. Ett sätt är att mäta den totala avfallsmängden per år, där en minskad avfallsmängd visar på en mer resurseffektiv och hållbar konsumtion.

År 2018 var avfallsmängden per person 523 kg enligt Gästrikre Återvinnarens mätningar på regionnivå. Det är en minskning med 10 kg per person jämfört med 2017, och en minskning med 2,5 % sedan år 2011, då motsvarande mängd var 536 kg. Minskningen går alltså långsamt.

Det är en fortsatt utmaning med den ökade konsumtionstakten, och den miljöpåverkan det medför både i produktion och distribution nationellt och globalt.

För att målet ska nås krävs stora insatser och där kommunen har rådighet över en liten del.

Gävlebornas användning av och exponering för miljö- och hälsofarliga ämnen ska minska

Målanalys

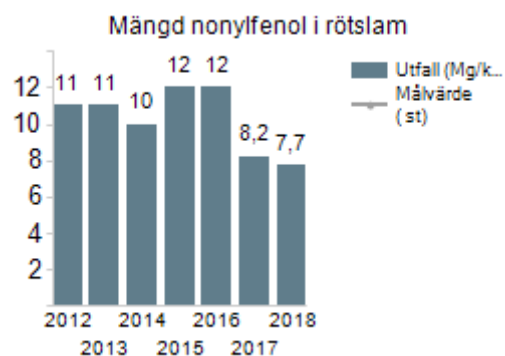
Gävle kommun, och andra, arbetar på olika sätt med att minska exponeringen för miljö- och hälsofarliga ämnen. En indikator för att följa upp detta är att titta på halterna av organiska ämnen och metaller i rötslam.

Mängden nonylfenol i rötslam vid Duvbackens reningsverk har minskat till 7,7 mg/kg jämfört med 8,2 mg/kg 2017. Sett över en längre period, 2012-2018, har mängden nonylfenol i rötslammet minskat med 30 %.

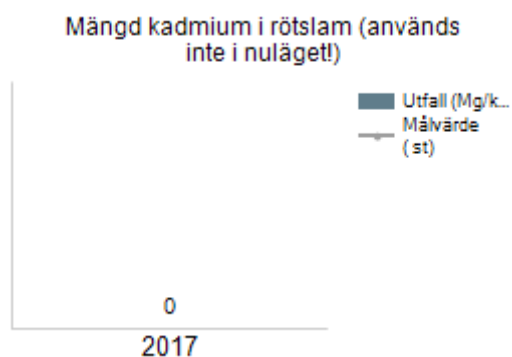
Mängden koppar i rötslammet har minskat till 954 mg/kg jämfört med 963 mg/kg 2017. Sett över en längre period, 2012-2018, har mängden koppar i rötslammet minskat med 15 %, men mängden är fortfarande betydligt högre än målvärdet, som ligger på 600 mg/kg.

Indikator

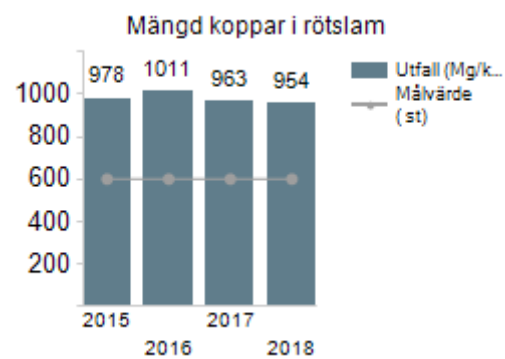
● Mängd nonylfenol i rötslam

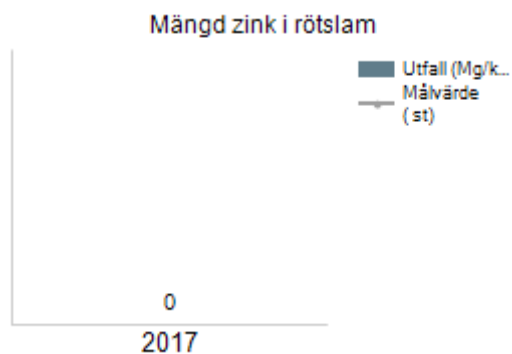
■ Mängd kadmium i rötslam (används inte i nuläget!)

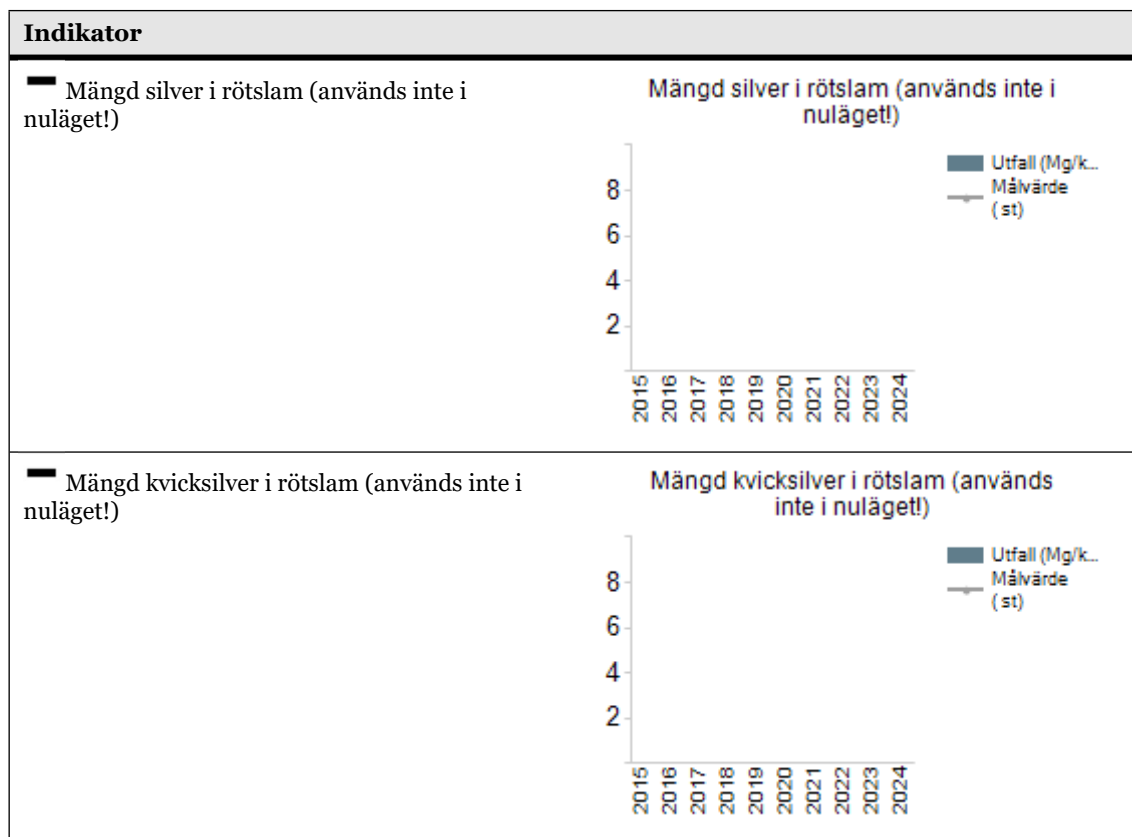

■ Mängd koppar i rötslam

■ Mängd zink i rötslam

Gävle kommunkoncerns och gävlebornas inköp av närproducerade produkter och tjänster ska öka

—

Målanalys

Det saknas uppgifter om utvecklingen på området i form av mätbara indikatorer. Vi ser svårigheter i att mäta andelen närproducerade produkter och tjänster.

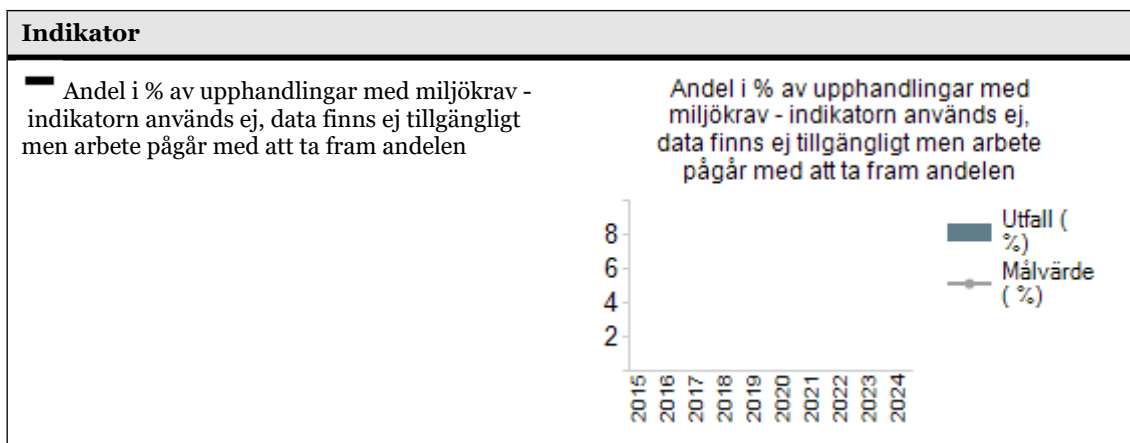
Produkter och tjänster som upphandlas av Gävle kommunkoncern ska vara miljömässigt hållbara

Målanalys

Under året har fokus på arbetet varit att få in miljökrav i förfrågningsunderlag. Det handlar bland annat om kemikaliekrav och krav kring transporter. Upphandlingar som har en negativ miljöpåverkan har prioriterats.

För att målet ska kunna nås behöver fler insatser göras. Dessutom behöver metoder för uppföljning skapas.

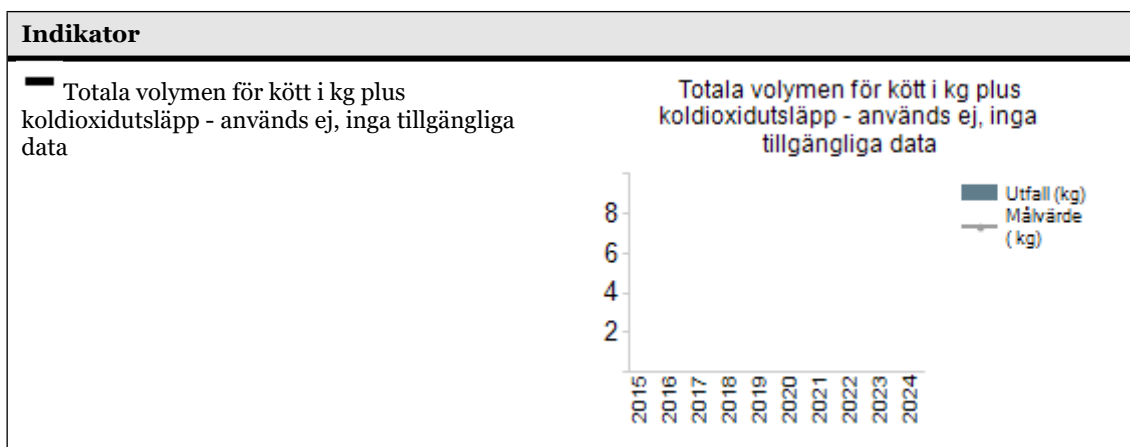
Matens negativa miljöpåverkan ska minska

Köttkonsumtionen ska minska och andelen vegetabiliska proteiner ska öka i Gävle kommunkoncerns verksamhet

■

Målanalys

Målet kan inte följas upp då uppföljningsverktyg saknas.

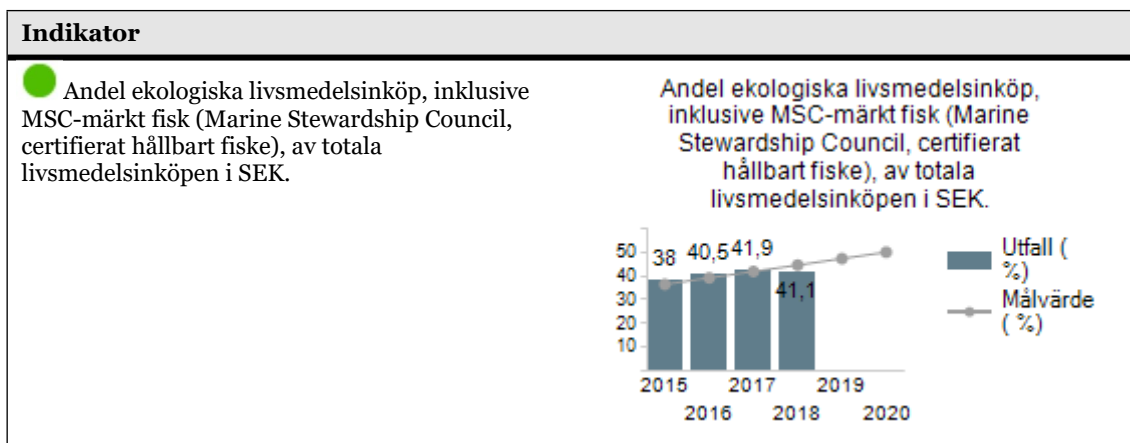

50 % av Gävle kommunkoncerns livsmedelsinköp ska vara ekologiska år 2020

Målanalys

Andelen ekologiska livsmedelsinköp har visserligen ökat från 25,7 % år 2011 till 41 % år 2018, men målvärdet för 2018 är 44,6 %. Andelen har minskat något jämfört med 2017 års siffra på 42 %. Det är osäkert om målet uppnås till år 2020.

Mängden matavfall som slängs inom vård, omsorg och skola inom Gävle kommunkoncern ska år 2017 ha minskat med 20 % jämfört med år 2012

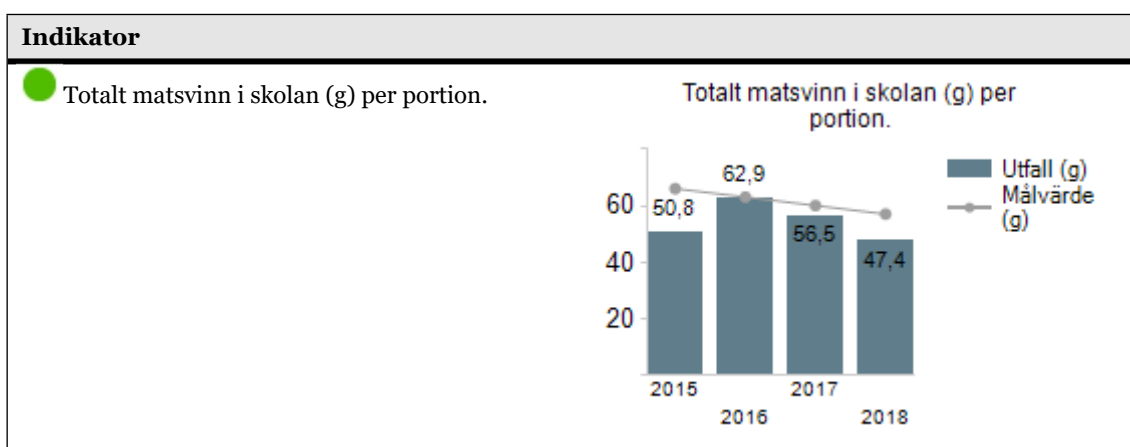
Målanalys

Målet med 20 % minskning från år 2012 till år 2017 är uppnått sedan tidigare.

Mängden matsvinn vid vård- och omsorgsboenden fortsätter att minska. Den genomsnittliga mängden matsvinn från huvudkomponent ligger nu inom godtagbara nivåer.

Mätningen av totalt matsvinn per portion i skolan visar att matsvinnet har minskat ytterligare, med 16 % från år 2017 till år 2018 och att det för andra året i rad ligger under målvärdet. Sett över en längre period, 2013-2018, är minskningen 37 %.

(I dagsläget finns siffror endast för grundskola och gymnasieskola, då det saknas ett uppföljningsverktyg för samanställning av all data.)

Avfallet ska tas tillvara som en resurs och kretsloppet ska vara giftfritt

Gävlebor och verksamma i Gävle kommun ska bli ännu bättre på källsortering

Målanalys

Renhet på det avfall som lämnas till kompostering eller rötning ligger på 97,8 %, en liten

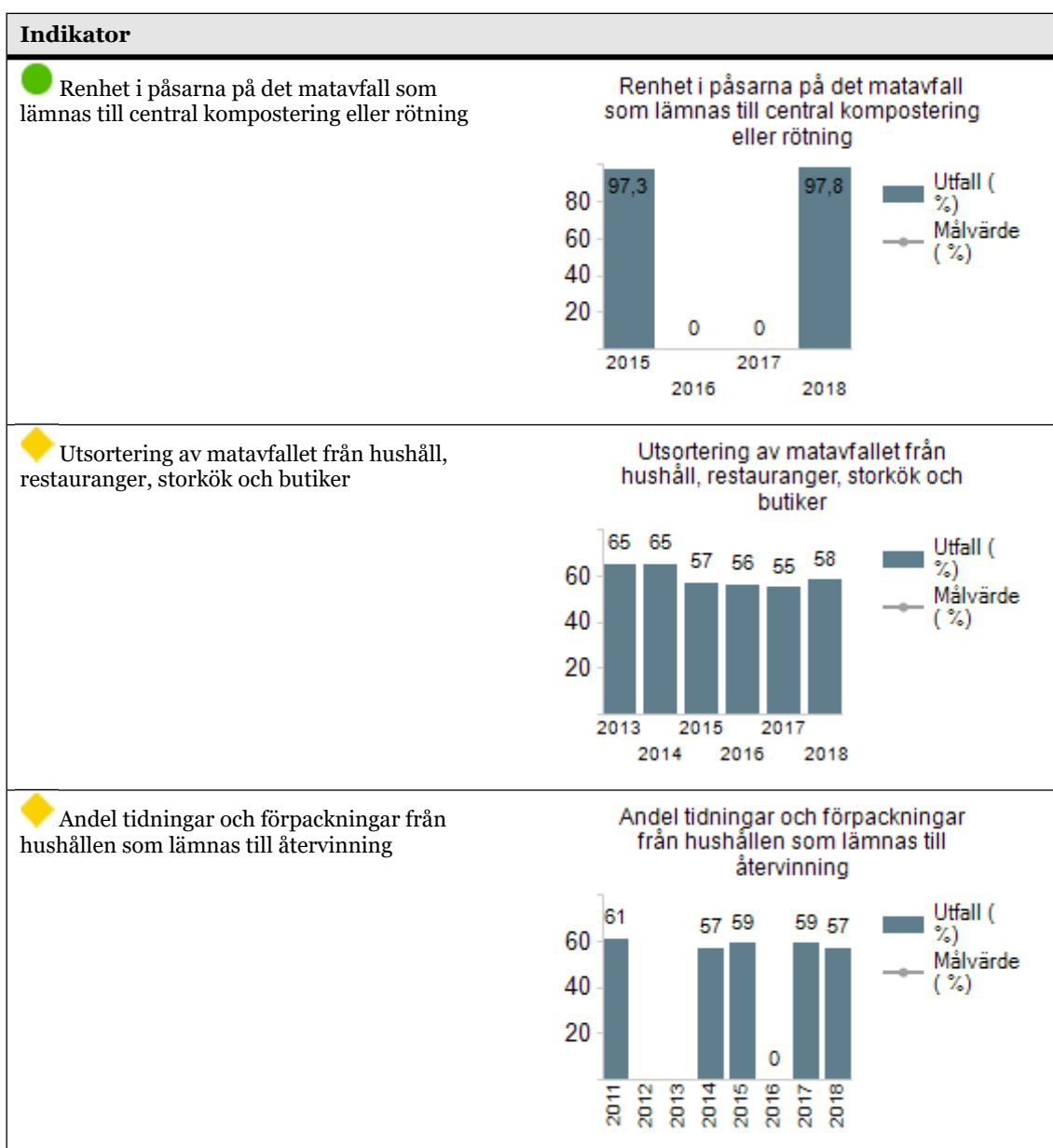

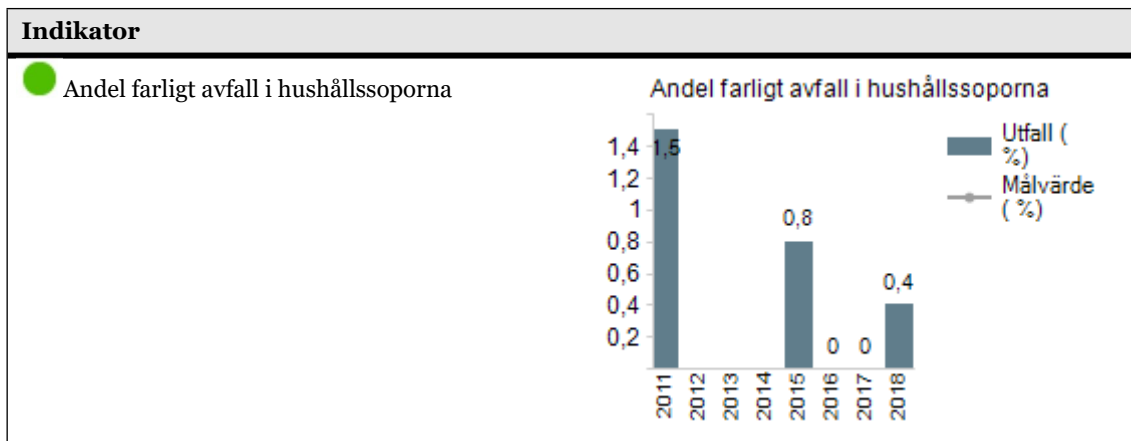
förbättring jämfört med senaste mätningen, år 2015, då motsvarande siffra var 97,3 %.

Andelen farligt avfall i hushållssoporna har minskat från 1,5 % år 2011 (basår) till 0,4 % år 2018.

Utsorteringen av matavfall har inte förbättrats sedan 2014, och ligger nu på 58 %, vilket dock är en liten ökning jämfört med år 2017 (55 %). Motsvarande siffra år 2011 var 67 %. Under 2017 genomfördes en större kampanj för att skapa fokus på sortering av matavfall till biogasanläggningen, vilket kan ligga bakom förbättringen. Det är ändå lång väg kvar till att nå målet i den kommunala avfallsplanen, 80 %. Fler aktiva åtgärder krävs för att nå målet.

Utsorteringen av tidningar och förpackningar från hushållen som lämnas till återvinning har minskat något sedan föregående års rapport och ligger nu på 57 %. I rapporteringen år 2011 var motsvarande siffra 61 %.

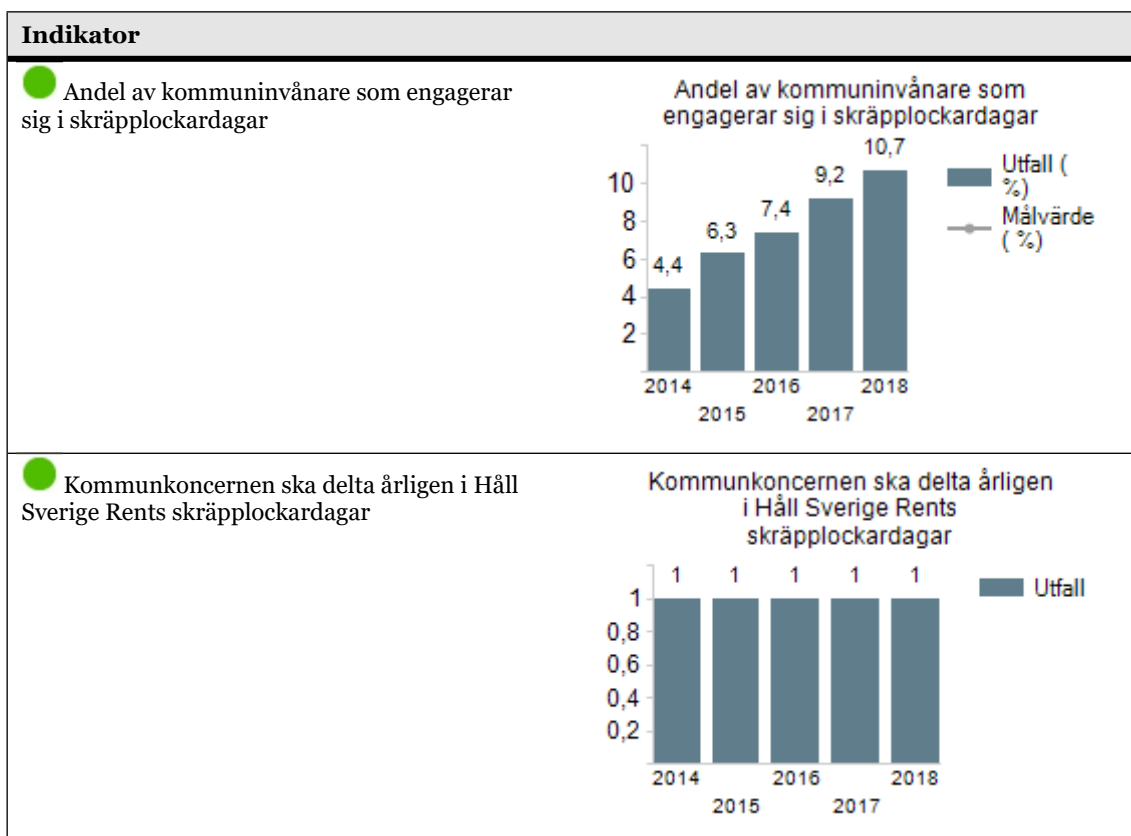
Gävle kommunkoncern ska bedriva kontinuerligt arbete som bidrar till minskad nedskräpning

Målanalys

Gävle kommun deltog 2018 i Skräpplockardagarna som Håll Sverige rent anordnar. Under 2018 medverkade drygt 10 800 personer i Gävle, d v s 10,7 % av kommuninvånarna. Det är en ökning från de drygt 9 000 personer som deltog år 2017 respektive drygt 7 500 personer år 2016.

Det arbete som lagts ner leder till god måluppfyllelse och resulterade i att Gävle kommun kom på andra plats i Årets Håll Sverige Rent- kommun 2018, en förbättring jämfört med tredje plats år 2017 och tolfte plats år 2016.

● Kommunkoncernen ska delta årligen i Håll Sverige Rents skräpplockardagar

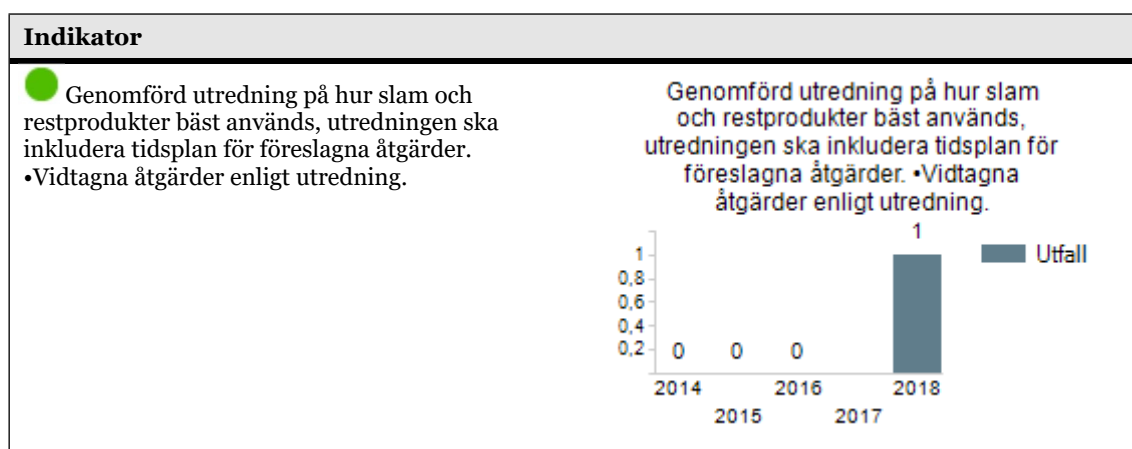
Slam och restprodukter används år 2017 som en resurs på bästa miljömässiga sätt i regionen

Målanalys

Slamstrategi och handlingsplan för fortsatta utredningar och aktiviteter togs fram 2015. Bästa lösningen som är tillgänglig för närvarande med dagens slam används: deponi för Duvbackens slam och deponitäckning för övrigt slam. En mindre mängd slam används för test av ny teknik för slam (Biokol).

Uppströmsarbete pågår för att minska föroreningarna i Duvbackens slam för att möjliggöra fler användningsområden för slammet.

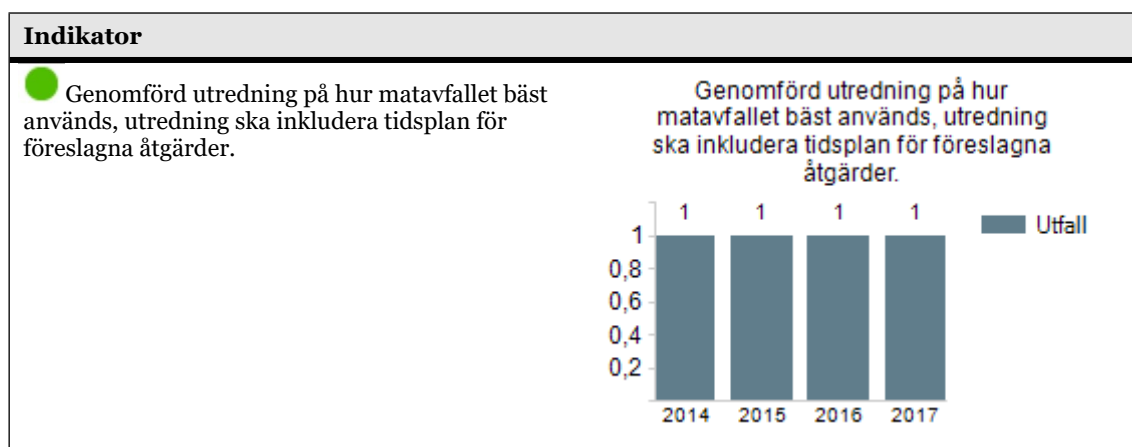

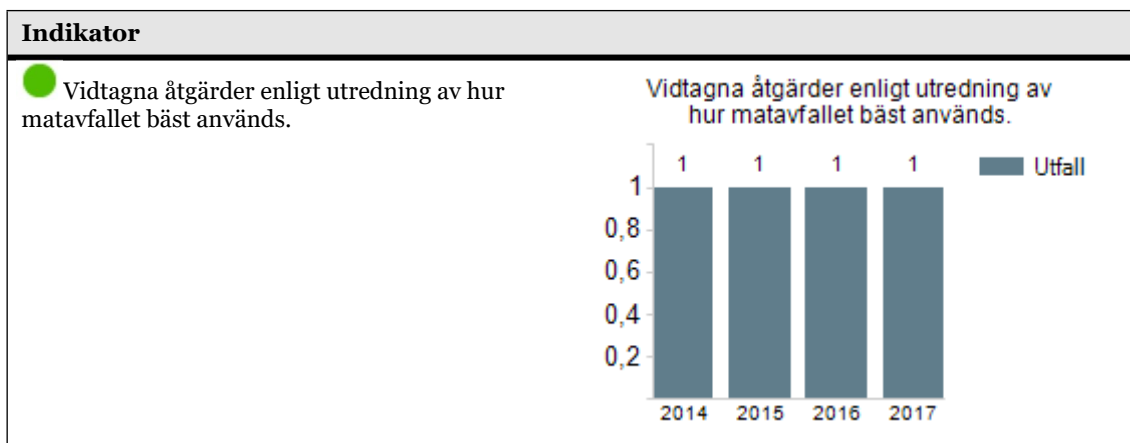
Matavfallet ska senast år 2017 användas som en resurs på bästa miljömässiga sätt

Målanalys

En utredning är genomförd, som visade på att den bästa lösningen är att använda matavfallet i den biogasanläggning som finns. Biogasanläggningen sattes i drift september 2017.

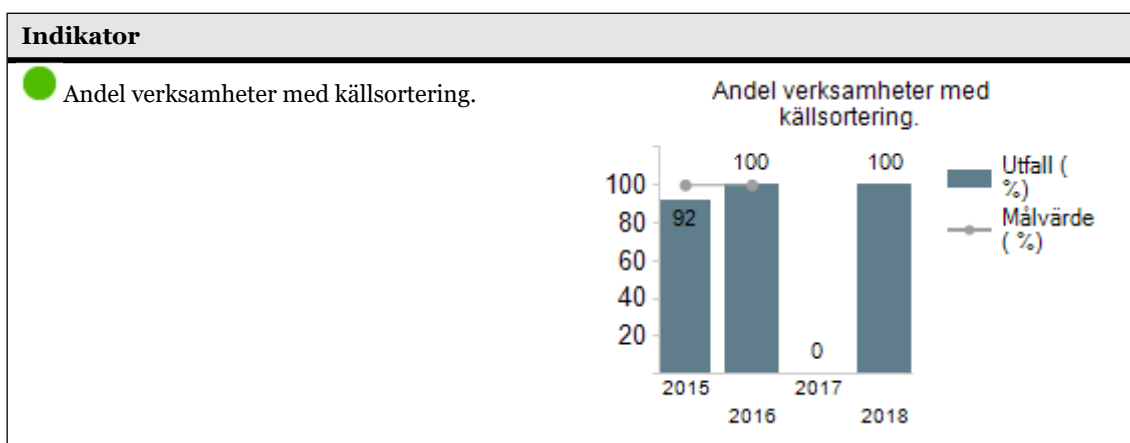

Källsortering för samtliga fraktioner ska finnas i alla verksamheter inom Gävle kommunkoncern år 2015

Målanalys

Alla verksamheter har möjlighet till källsortering. Några kan sakna tillgång till vissa fraktioner.

3.4 Mark och bebyggd miljö

Mark och naturresurser ska användas hållbart

Mark ska återanvändas i större utsträckning för att minska bebyggelsens negativa utspridningseffekter

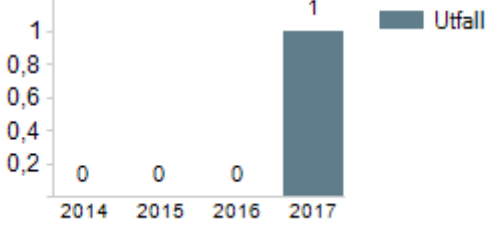
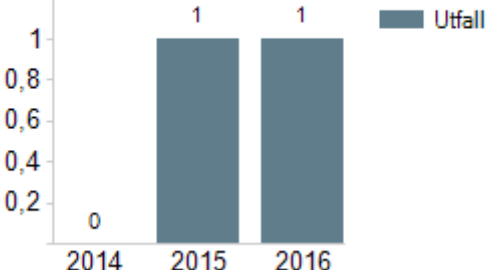
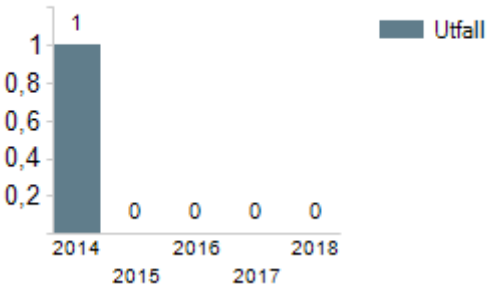
Målanalys

För att använda mark och naturresurser på ett hållbart sätt krävs att Gävle kommun hushållar med mark och använder marken till det den är mest lämpad för. Ett steg i det arbetet är att ta fram prioriteringsgrunder för ianspråktagande av mark och att förtäta bebyggelsen genom att återanvända och bebygga redan exploaterad mark som t ex lucktomter.

Prioriteringsgrunder gällande ianspråktagande av mark har tagits med som riktlinje i nya översiktsplanen som antogs i slutet av 2017. Någon uppföljning av användandet av prioriteringsgrunderna har inte gjorts.

3 av 6 lucktomter är bebyggda, och ytterligare en har planbesked.

Sammantaget bedöms målet vara på rätt väg men fler insatser krävs för att målet ska nås.

Indikator													
<p>◆ Prioriteringsgrunder för ianspråktagande av mark med definierade uppföljningskrav framtagen(antagen)</p>	<p>Prioriteringsgrunder för ianspråktagande av mark med definierade uppföljningskrav framtagen(antagen)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2014	0	2015	0	2016	0	2017	1		
År	Utfall												
2014	0												
2015	0												
2016	0												
2017	1												
<p>■ Markanvisningspolicy framtagen (ta bort indikator!)</p>	<p>Markanvisningspolicy framtagen (ta bort indikator!)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2014	0	2015	1	2016	1				
År	Utfall												
2014	0												
2015	1												
2016	1												
<p>◆ 6 lucktomter i centrala Gävle är bebyggda</p>	<p>6 lucktomter i centrala Gävle är bebyggda</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2014	1	2015	0	2016	0	2017	0	2018	0
År	Utfall												
2014	1												
2015	0												
2016	0												
2017	0												
2018	0												

Kompensationsåtgärder ska genomföras i de undantagsfall då värdefull parkmark eller värdefull naturmark exploateras

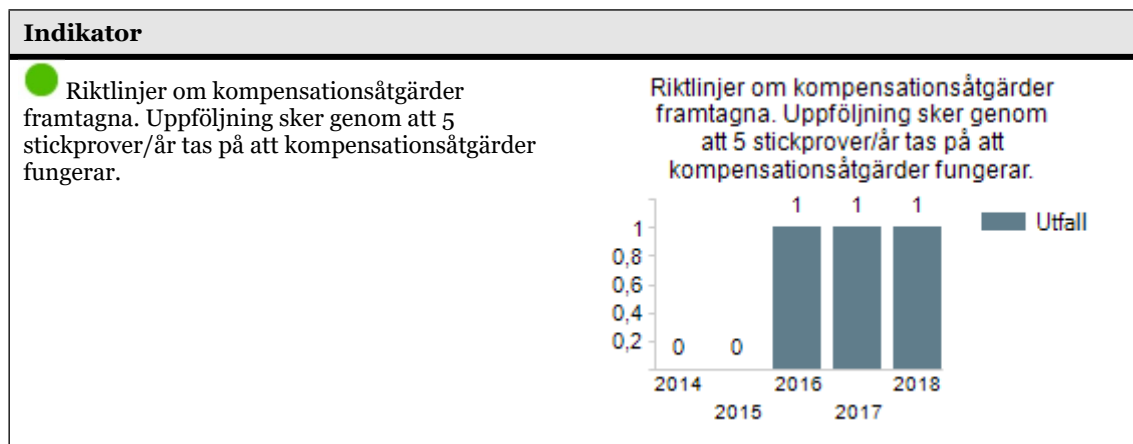

Målanalys

Arbete med kompensationsåtgärder aktualiseras i översiktsplanen för Gävle kommun. Det handlar om att planera så att värdefull parkmark och värdefull naturmark sparas. I slutet av 2016 beslutade kommunfullmäktige om riktlinjer för kompensationsåtgärder. Under 2018 har inga ärenden som innebär genomförande av kompensationsåtgärder hanterats.

Målet bedöms vara på rätt väg genom att riktlinjer finns framtagna. I riktlinjerna har en process tagits fram som syftar till att kompensationsåtgärder inte ska bli nödvändiga. Ingen uppföljning

med stickprov har dock gjorts. Det kan behöva tas fram ett annat sätt att följa upp målet.

Gävle kommunkoncerns mark för jord- och skogsbruk ska brukas långsiktigt hållbart senast år 2020

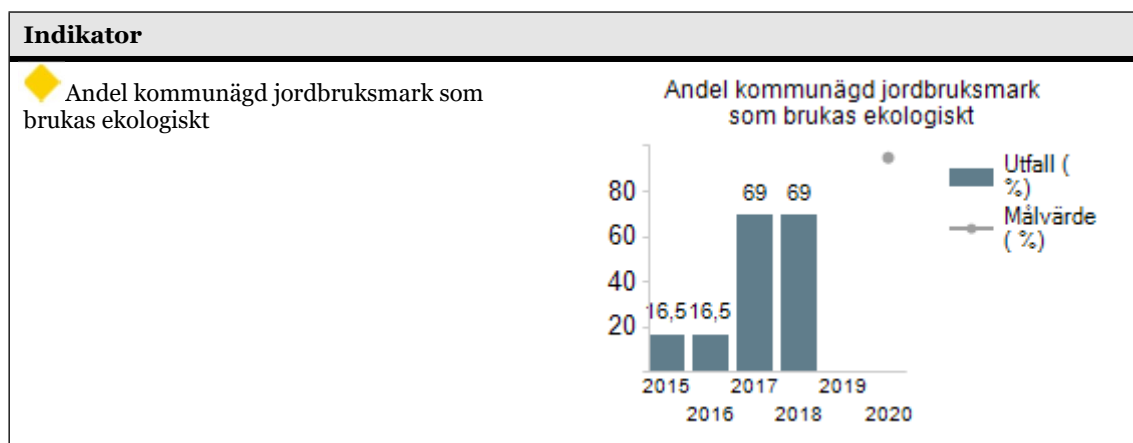

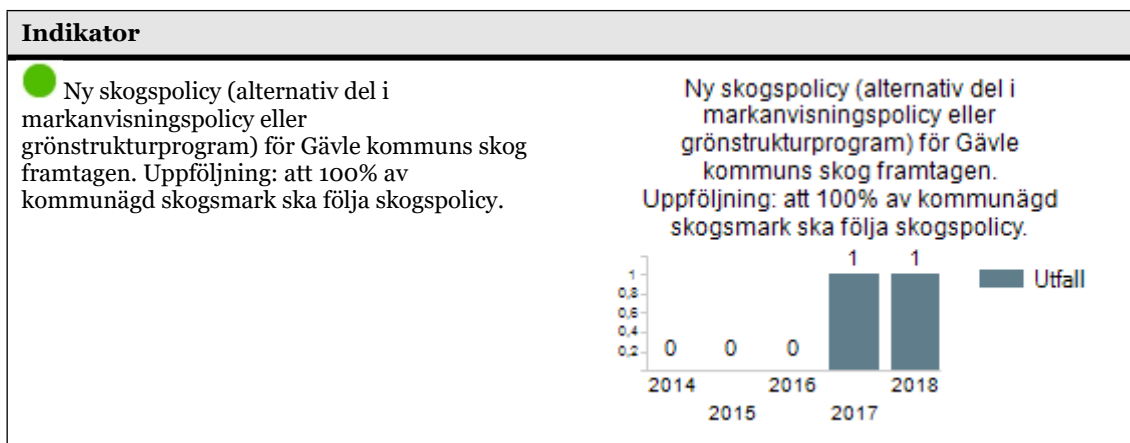
Målanalys

Andelen kommunägd jordbruksmark som brukas ekologiskt är 69 %, vilket är samma nivå som 2017. År 2014 var motsvarande siffra 19 %. En definition av vad som är ekologiskt brukande har tagits fram. Med ekologisk odling menas här att man minst uppfyller de nationella riktlinjerna för ekologisk produktion.

Även om planerade insatser genomförs enligt framtagen handlingsplan bedöms det bli svårt att helt nå upp till målet om 95 % till år 2020.

En ny skogspolicy är antagen. Gävle kommuns skogsbruk är certifierat genom två certifieringssystem, FSC & PEFC. Genom dessa certifieringar görs uppföljningar av hur skogsbruket bedrivs. Kraven enligt certifieringarna är i paritet med eller oftast högre än skogspolicyns mål. Varje år granskas kommunen av "Grönt paraply" för att se hur kommunens skogar sköts. Under 2018 har en revision av ett område som slutavverkats genomförts. Revisionen föll väl ut.

Lokalisera, utforma och underhåll hållbart

Nya byggnader och anläggningar lokaliseras anpassat till ett förändrat klimat

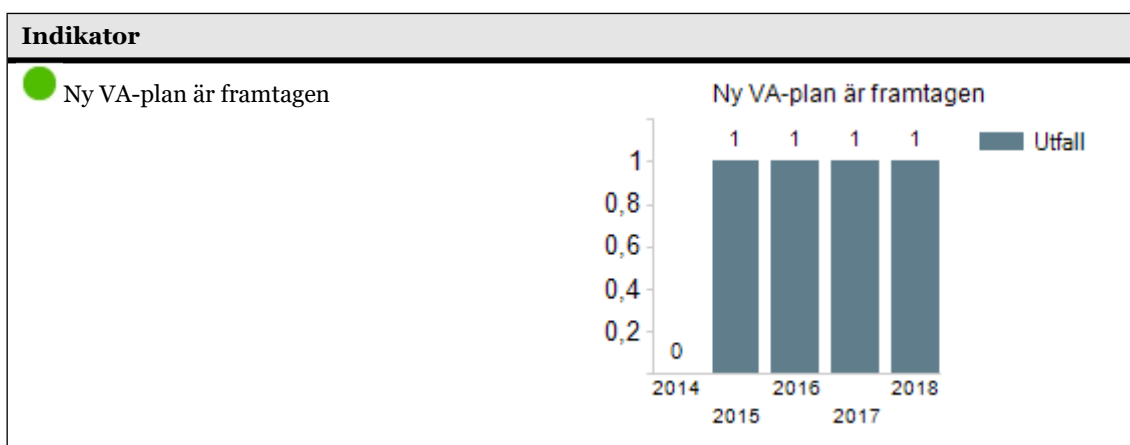
Målanalys

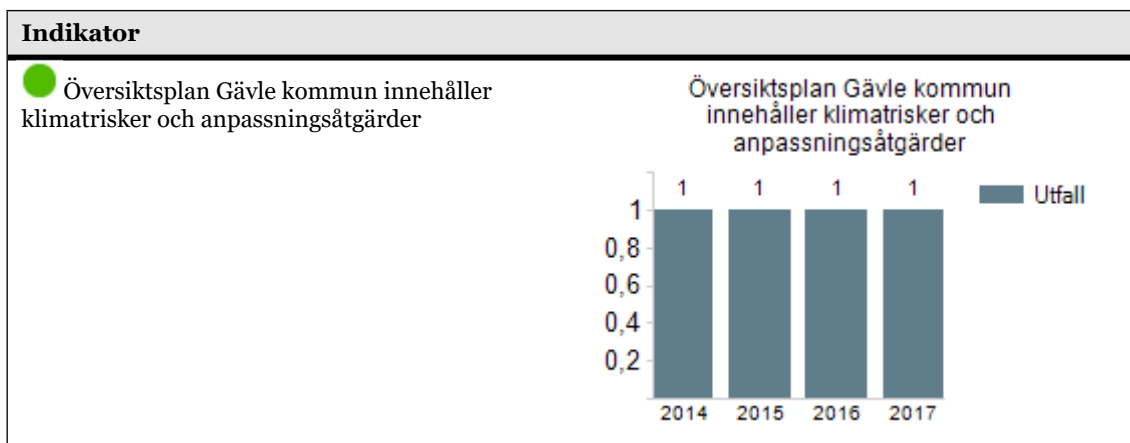
För att nå målet behöver styrdokument implementeras i kommunens verksamhet i god tid innan 2020, så att vi använder och följer de strategier som satts upp för att säkerställa att nya byggnader och anläggningar lokaliseras anpassat till ett förändrat klimat.

En ny VA-plan antogs i början av 2016. En aktivitetslista för delstrategier finns framtaget och åtgärder enligt denna genomförs.

En ny översiktsplan för Gävle kommun antogs i slutet av 2017 och som innehåller riktlinjer för klimatrisker och anpassningsåtgärder.

Sammantagen bedöms målet vara på god väg genom att riktlinjer och planeringsstöd finns framtagna, men mer arbete i enlighet med dessa krävs för att målet ska uppnås fullständigt.

Vid byggande och underhåll används material och metoder som är resurssnåla och sunda

Målanalys

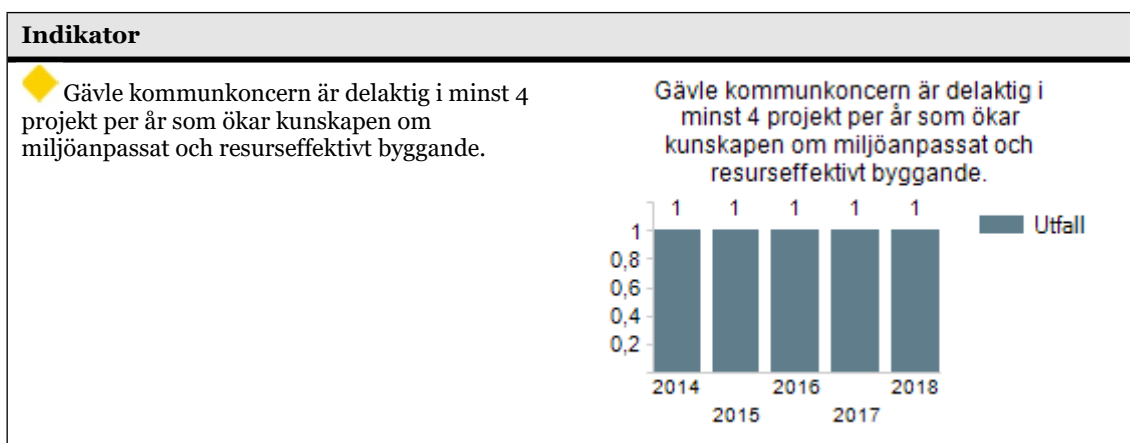
För att nå målet behövs ett aktivt arbete med att öka andelen miljöanpassade och resurseffektiva underhålls- och byggprojekt. Det sker bl.a. genom implementering i byggprocessen. Samverkan och utbildning är en framgångsfaktor.

Miljöklassningssystem är tillsammans med livscykelanalyser och livscykelkostnader viktiga verktyg.

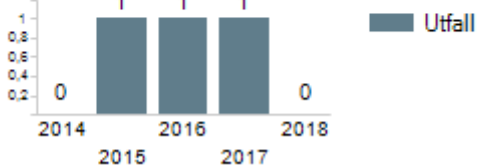
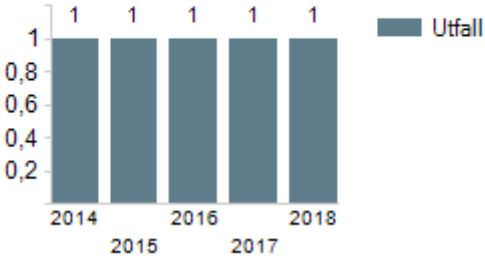
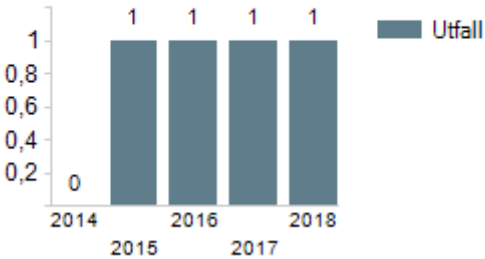
Gavlefastigheters alla nybyggnationer certifieras enligt Miljöbyggnad nivå silver på totalnivå, och nivå guld på indikatorn för energianvändning. Bolaget använder också Byggvarubedömningen i både om- och nybyggnationer för att göra aktiva val av sunda och klimatsmarta byggmaterial. Under 2018 har ett arbete pågått för att förtydliga arbetet med Miljöbyggnad och Byggvarubedömningen på Gavlefastigheter, bland annat har projekteringskrav miljö tagits fram. Bolaget arbetar aktivt med uppföljning i projekten. Detta har tillsammans gett bra resultat för att skapa klimatsmarta och sunda lokaler. Gavlefastigheter har mycket dialog med byggherrar och entreprenörer vilket bidrar till att kunskapen om Miljöbyggnad och Byggvarubedömningen sprids till fler företag i kommunen.

Gavlegårdarna har beslutat att sträva mot nivå Miljöbyggnad Silver vid nybyggnation, men utan krav på certifikat.

Målet är på rätt väg, men fortsatta insatser krävs både inom Gävle kommunkoncern och ut mot andra byggherrar och fastighetsägare. Här har Samhällsbyggnad en viktig roll.

Indikator													
<p>◆ Gävle kommun inbjuder aktuella aktörer internt och externt till minst 2 seminarier per år som ökar kunskapen om miljöanpassat och resurseffektivt byggande samt miljöklassningssystem.</p>	<p>Gävle kommun inbjuder aktuella aktörer internt och externt till minst 2 seminarier per år som ökar kunskapen om miljöanpassat och resurseffektivt byggande samt miljöklassningssystem.</p>												
	 <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2014	0	2015	1	2016	1	2017	1	2018	0
År	Utfall												
2014	0												
2015	1												
2016	1												
2017	1												
2018	0												
<p>● GFAB bygger alla nybyggnader med miljöklassningssystemet Miljöbyggnad i minst nivå Silver.</p>	<p>GFAB bygger alla nybyggnader med miljöklassningssystemet Miljöbyggnad i minst nivå Silver.</p>												
	 <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2014	1	2015	1	2016	1	2017	1	2018	1
År	Utfall												
2014	1												
2015	1												
2016	1												
2017	1												
2018	1												
<p>● ABG har beslutat om vilket miljöklassningssystem bolaget ska använda senast år 2015.</p>	<p>ABG har beslutat om vilket miljöklassningssystem bolaget ska använda senast år 2015.</p>												
	 <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2014	0	2015	1	2016	1	2017	1	2018	1
År	Utfall												
2014	0												
2015	1												
2016	1												
2017	1												
2018	1												

All nybyggnation ska vara anpassad för optimal avfallshantering avseende källsortering, tillgänglighet och säkerhet

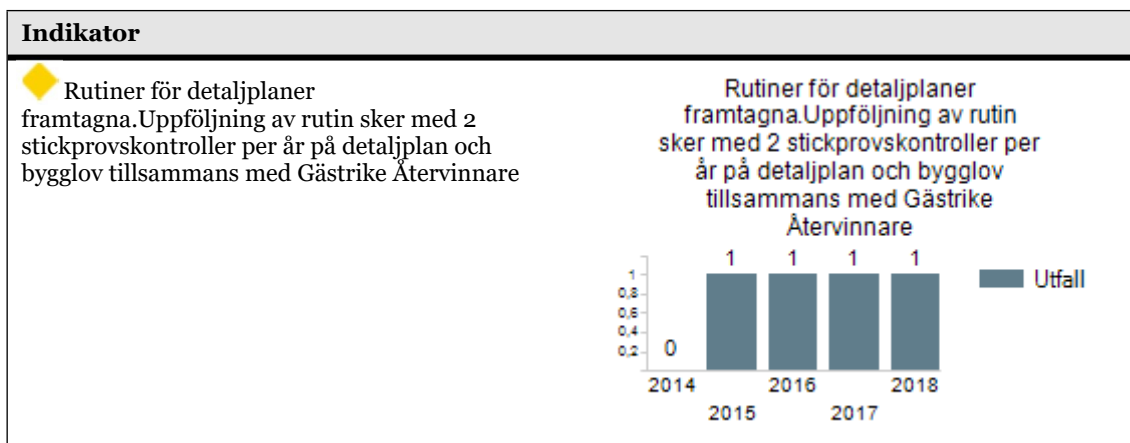

Målanalys

För att nå målet att all nybyggnation ska vara anpassad för optimal avfallshantering avseende källsortering, tillgänglighet och säkerhet krävs nya rutiner och uppföljning i form av stickprovskontroller.

Rutiner finns framtagna för arbetet, några stickprovskontroller har dock inte genomförts.

Målet är på god väg att uppnås, men ytterligare några insatser krävs för att nå ända fram.

Livsmiljön i Gävle kommun ska främja en god hälsa

Negativa effekter av buller och vibrationer ska minska

Målanalys

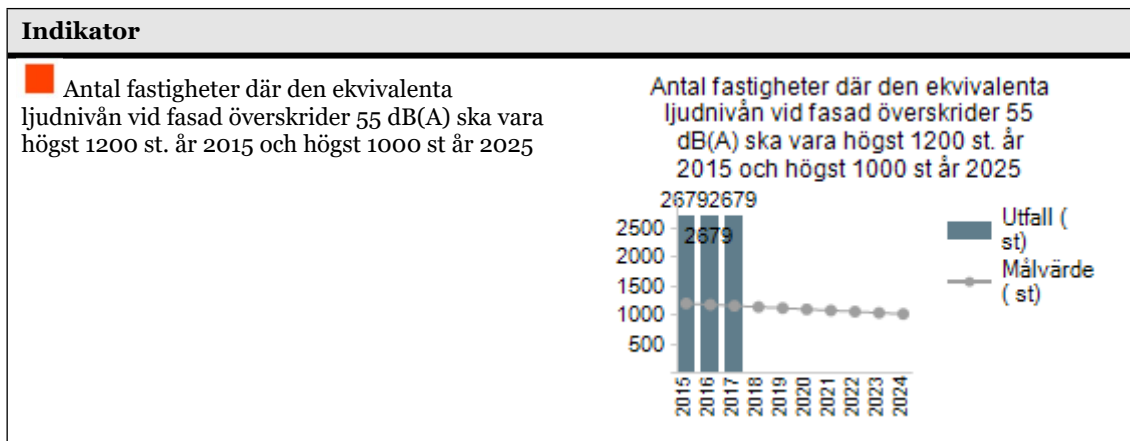
För att uppnå målet att negativa effekter av buller och vibrationer ska minska måste antalet bullerstörda medborgare minska genom planering och åtgärder för utsatta områden. Det kan ske genom att minska biltrafikflöden i bullerstörda områden, sänka hastigheter och bullersanerande åtgärder. Ökad mängd elfordon i stadstrafik skulle ha en positiv verkan för att nå våra mål.

De nationella riktvärdena vid nybyggnation eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur har varit 55 dBA ekvivalentnivå utomhus (vid fasad), men har nu ändrats till 60 dBA. Detta riktvärde ger en vägledning kring vilken ljudnivå som bör eftersträvas generellt vid fasad. Gävle kommun har växt och vi är nu fler än 100 000 invånare. I och med detta ska kommunen kontrollera antalet bullerutsatta personer.

En bullerkartläggning har genomförts under 2018. Denna visar att det totalt är 18 285 personer som störs av buller över 55 dBA och 3 802 personer som störs av buller över 60 dBA.

Trafikslag/ Bullerkälla	Antal bullerstörda personer	
	> 55 dBA Leq	>60 dBA Leq
All vägtrafik	11 714	3 802
Statliga vägar	3 621	985
Tåg	6 760	2 025
All väg- och tågtrafik	18 285	6 275

Det krävs fortsatt stora insatser av Gävle kommun och andra för att målet ska uppnås.

Luften ska vara så ren att människors hälsa, samt djur, växter och kulturvärden inte skadas

Målanalys

För att nå målet behöver Gävle kommun hålla uppsikt över gator med värden i grännsintervallet för PM10 och kvävedioxider med uppföljande mätningar, utreda och vid behov vidta åtgärder. Åtgärder kopplade till målområde Transporter bidrar till målet, t.ex. minska andelen resor, sparsam körning och fler icke-fossildrivna bilar.

Enligt Östra Sveriges Luftvårdsförbund beräknas 9 st kommunala gator ligga inom Övre Utvärderingströskel (ÖUT) för PM10 avseende dygnsmedelvärden, d.v.s. riskerar att överskrida miljökvalitetsnormen (MKN). Det gäller Norra och Södra Kungsgatan, delar av Staketgatan, Södra Skeppsbron, Kaserngatan, Strömsbrovägen, Österbågen, Spångersleden och Atlasgatan.

För kvävedioxid (NO₂) beräknas 13 gator ligga inom Övre Utvärderingströskel (ÖUT) avseende dygnsmedelvärden, d.v.s. riskerar att överskrida miljökvalitetsnormen (MKN). Det gäller Norra och Södra Kungsgatan, delar av Staketgatan, Nygatan, Centralgränd, Norra Strandgatan, Stora Esplanadgatan, Brunngatan, Fältskärsleden, Kaserngatan, Strömsbrovägen, Österbågen och Atlasgatan. En del av Södra Kungsgatan ser dessutom ut att överskrida MKN.

Utsläppen av flyktiga organiska ämnen har minskat något sedan tidigare år (jämfört mellan 2015 och 2016). Utsläpp av kvävedioxider för 2016, som är den senaste statistiken, ligger något lägre än tidigare år.

Analys PM10 och NO₂:

Vid utvärderingen har samma kommuntäckande kartläggning avseende år 2015 använts, dvs resultatet blir lika som för år 2017.

Under våren 2018 utfördes korttidsmätningar av NO₂ på tre ställen i kommunen; Staketgatan 12, Norra Kungsgatan 13 och Södra Kungsgatan 34. Mätningarna utfördes för att kontrollera beräkningarna för år 2015. Resultaten indikerar att MKN för års-, dygns- och timmedelvärden klaras vid samtliga mätplatser, men att miljömålen för års- och timmedelvärden riskeras att överskridas vid samtliga platser. Generellt visar resultaten att beräkningen överensstämmer relativt väl med verkligheten, men att uppmätta halter ligger något lägre än beräknade halter.

Jämfört med ÖUT visade mätningarna att dygnsmedelhalten NO₂ vid Staketgatan underskred ÖUT, medan dygnsmedelhalterna vid både Norra och Södra Kungsgatan överskred ÖUT. Mätresultaten föranleder därför ingen förändring i utvärderingen ovan.

Prognos PM10 och NO₂:

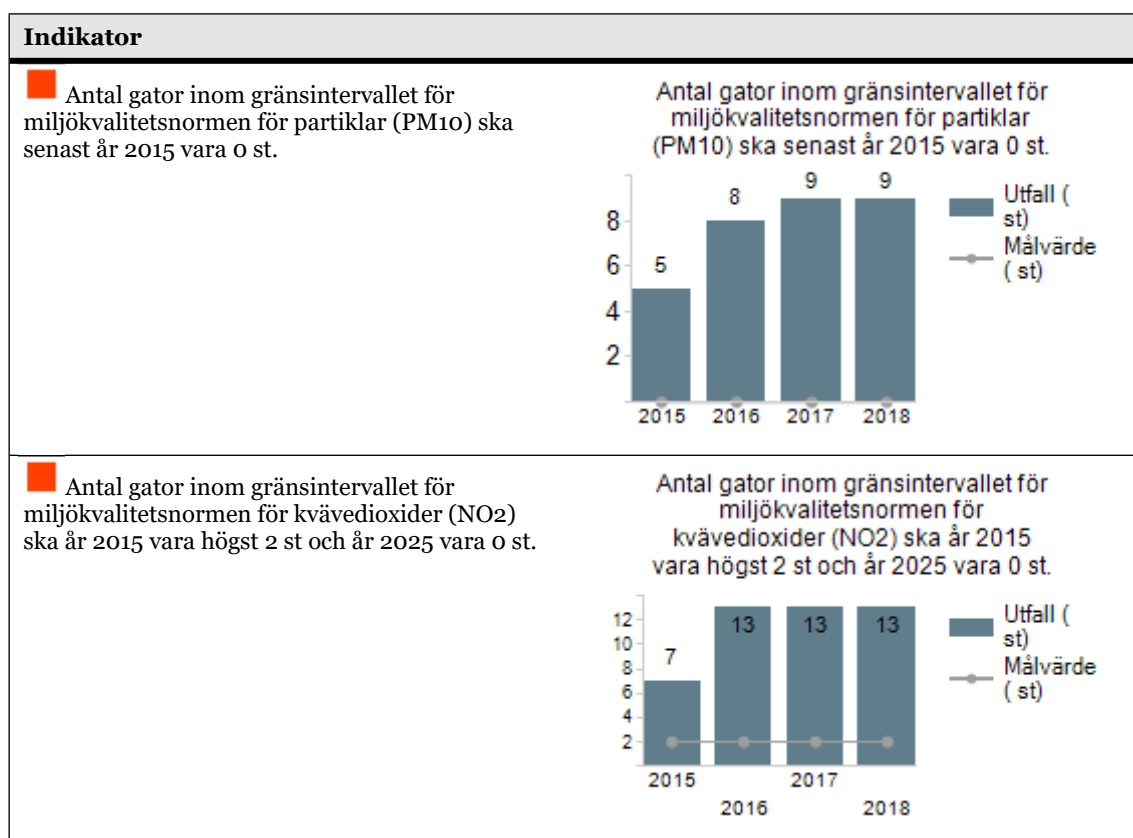
Målen nås inte utan åtgärder. Åtgärder kopplade till målområde Transporter bidrar till målet, t.ex. minska andelen bilresor, sparsam körning och fler fordon som drivs på förnybara

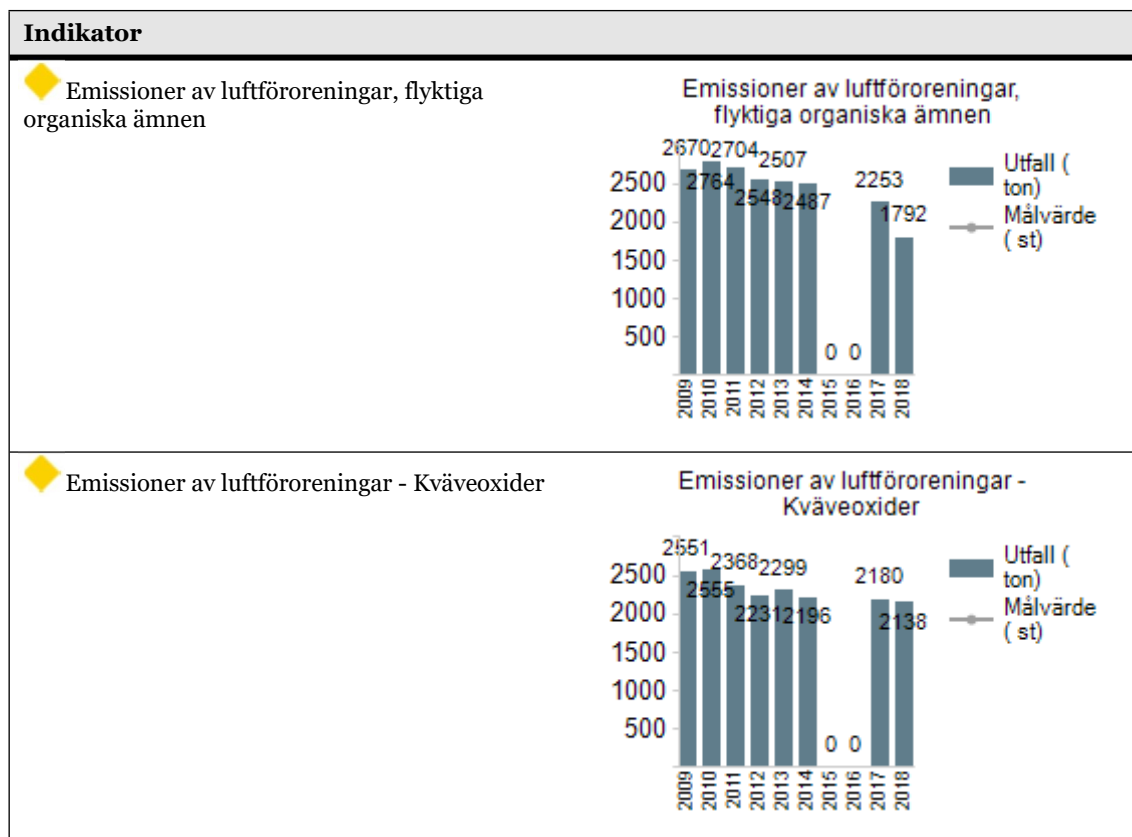
drivmedel. Det är biltrafiken som är problemet, varför denna måste minska eller fördelas på flera/andra vägar för att målen ska kunna nås. Åtgärdas halten NO₂ så bedöms även halten PM₁₀ minska till acceptabla halter.

En underrättelse angående risk för överskridande av MKN har skickats till Naturvårdsverket med anledning av de höga halterna i den kommuntäckande kartläggningen avseende år 2015. Kompletterande uppgifter avseende korttidsmätningarna skickades in hösten 2018. Naturvårdsverket kommer under 2019 att besluta om Gävle kommun behöver ta fram ett åtgärdsprogram.

Det är viktigt att fortsätta arbeta med hållbara transporter (minska bilresandet), speciellt inom centrala Gävle. Det är också viktigt att kommunen via trafik- och bebyggelseplanering, vid väghållning och via tillsyn enligt miljöbalken fortsätter att verka för att halterna av luftföroreningar begränsas. Bättre underlag i form av årliga mätningar av tung transport skulle ge säkrare beräkningar i framtida kartläggningar. Trafiksimuleringar som visar hur trafikflöden påverkas av olika åtgärder skulle kunna användas som underlag för att beräkna luftföroreningar och hur halterna påverkas av olika trafikåtgärder. Sådana simuleringar skulle behöva ta med hela centrala Gävle och inte bara Södra Kungsgatan. Detta för att få en helhetsbild av hur halterna påverkas. Flyttas trafik från ett ställe kan sämre luft (och även bullerproblem) genereras på andra ställen om inte åtgärden är genomtänkt

Det krävs fortsatt stora insatser av Gävle kommun och andra för att målet ska kunna nås.

3.5 Natur

Den biologiska mångfalden ska bevaras och förstärkas

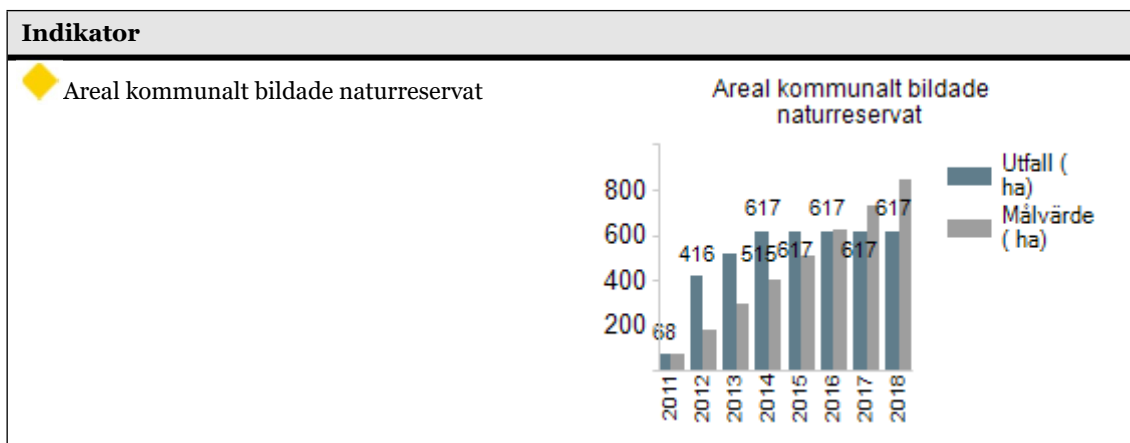
Ytterligare minst 1000 ha värdefulla natur- och rekreationsområden ska vara långsiktigt skyddade år 2020 jämfört med 2011

Målanalys

Inga nya reservat har bildats sedan 2014, så arealen 617,7 hektar gäller fortfarande. Arbetet pågår med beslutsförslaget för Limöns naturreservat och det beräknas vara färdigt för beslut i början av 2019.

Målet om 1000 hektar skyddade områden bedöms vara möjligt att nå till år 2020 under förutsättning att markägarna till utredningsområdena för Fjärdön och Holmsundsskogen ställer sig positiva till reservatsbildning och att arbetet prioriteras.

Alla Gävles tätortsnära parker och naturområden ska år 2020 skötas och utvecklas på ett sådant sätt att biologisk mångfald och god tillgänglighet främjas

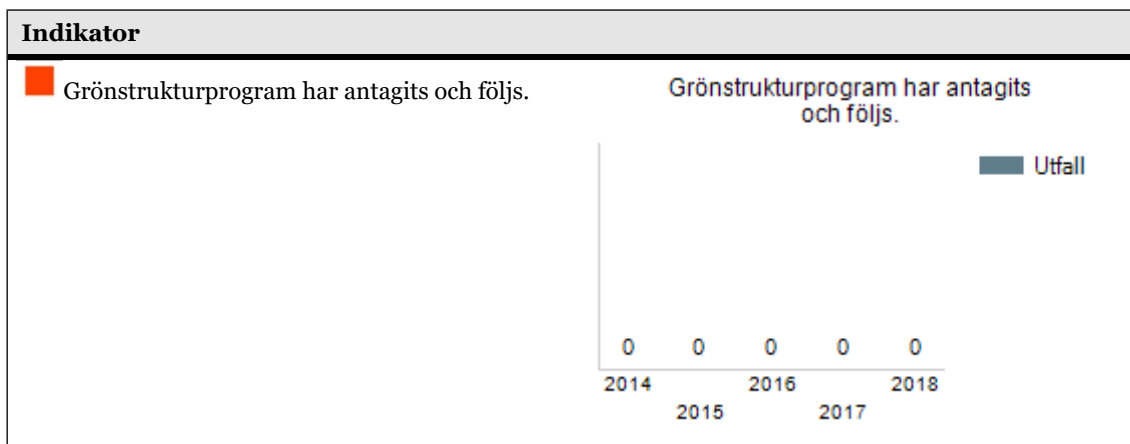
Målanalys

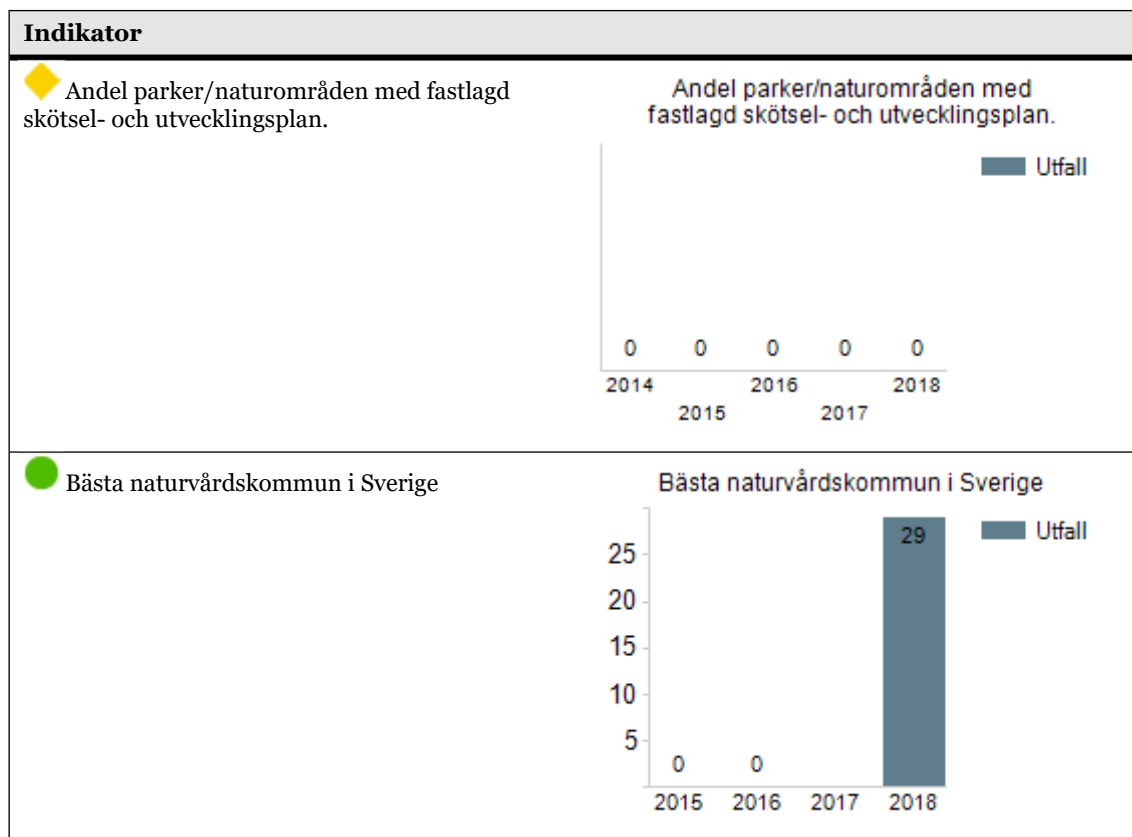
En framgångsfaktor för målet är att kommunen antar styrande dokument där det fastläggs vilka park- och naturområden som har betydelse för tätorterna i form av ekologisk funktion, allmänhetens tillgänglighet och gynnande av folkhälsan.

Alla värdefulla park- och naturområden behöver också en framtagen skötsel- och utvecklingsplan som följs. För nya parker som anläggs tas skötselplaner fram. För befintliga parker har arbetet inte varit prioriterat.

Naturskyddsföreningens ranking av Bästa naturvårdskommun är ett sätt att mäta hur Gävle kommuns naturvårdsarbete står sig jämfört med andra kommuner. Resultat finns från 2014 och 2018. Gävle kommun ligger nu på plats 29 jämfört med plats 124 år 2014, vilket är en markant förbättring.

För att uppnå målet behövs mer resurser. Det är tveksamt om målet kommer att uppnås med dagens resurser.

Arealen ängs- och betesmark som brukas ska inte minska jämfört med arealen år 2011

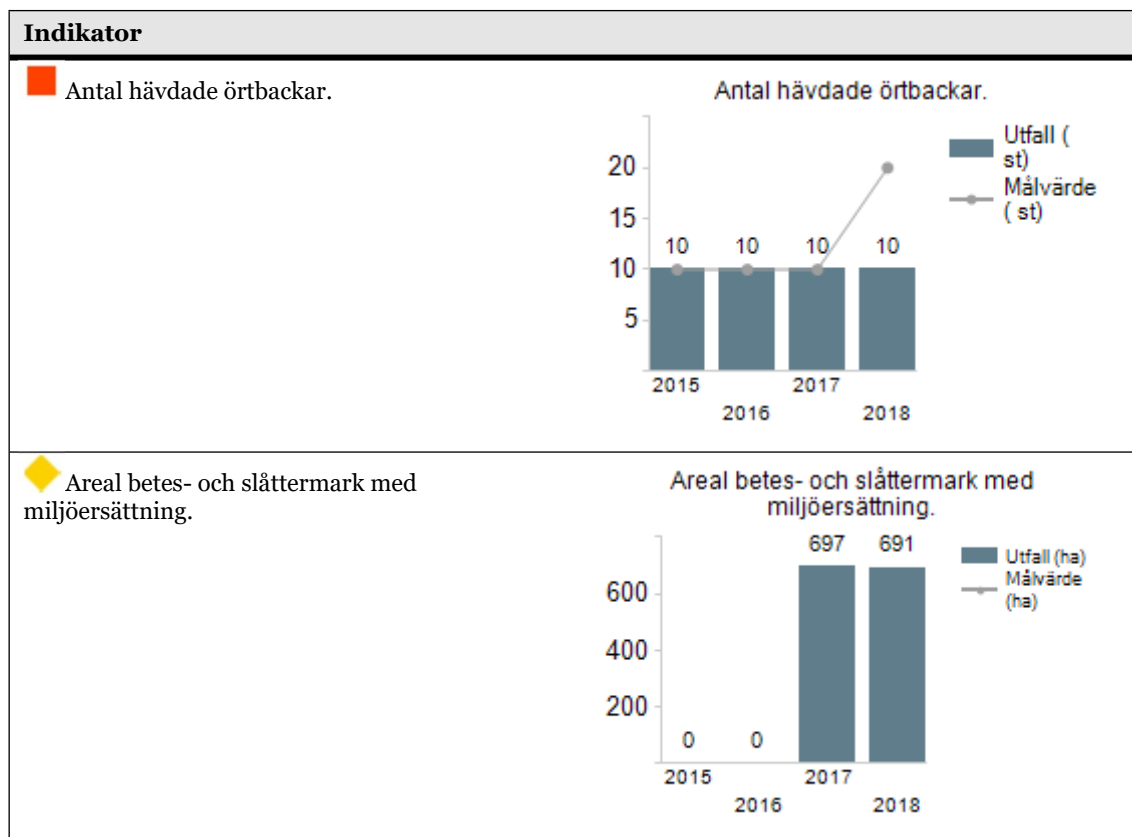

Målanalys

10 örtbackar har hävdats i kommunens regi under 2018, vilket är lika många som tidigare år. Målvärdet för år 2018 är 20 st, vilket alltså inte nås.

Den totala betesarealen har minskat med 6 hektar sedan förra året och ligger 2018 på 691 hektar. 2011 var den totala betesarealen 590 ha, så arealen har ökat med 17 % jämfört med basåret för målet.

11 hektar slätteräng brukades år 2018, en minskning med 1 hektar jämfört med 2017. Då det är små arealer är siffran något osäker. Sedan år 2011 har arealen brukad slätteräng minskat med 27 %.

Alla åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP) som berör Gävle kommun ska senast år 2020 vara implementerade i kommunkoncernens verksamhet

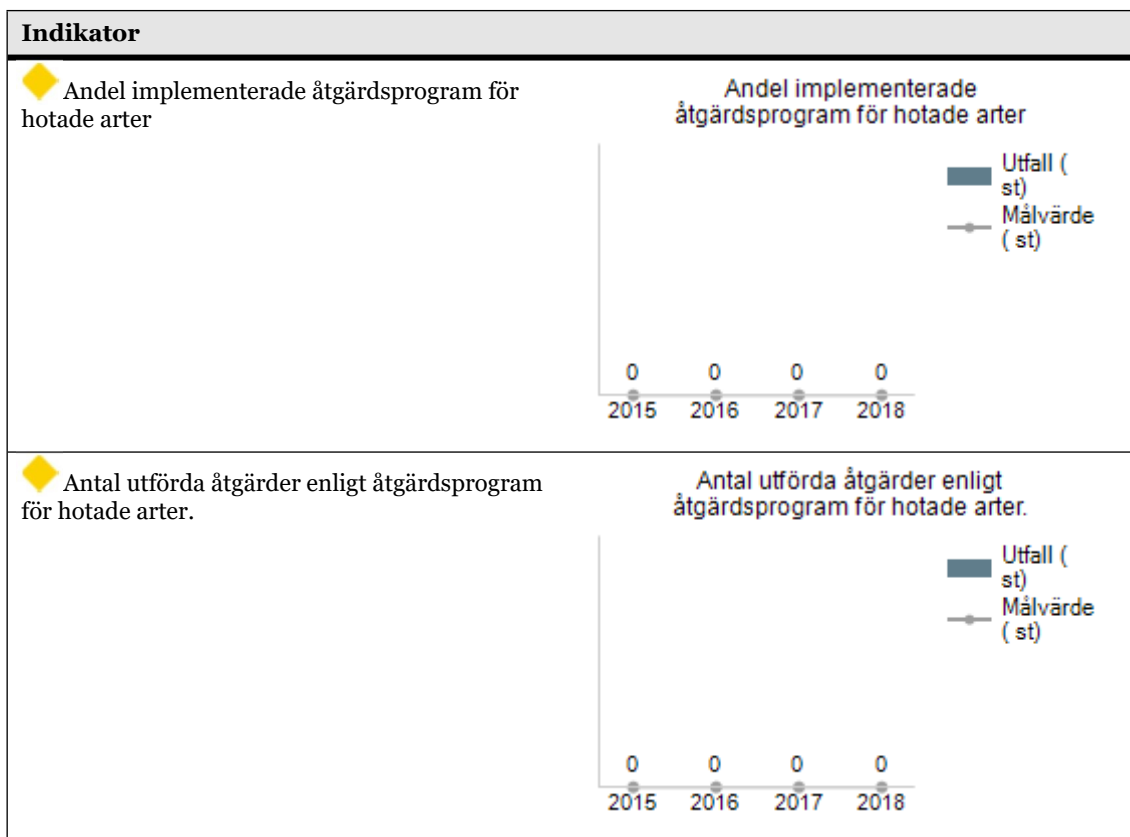
Målanalys

På grund av hög arbetsbelastning har arbetet med att identifiera vilka åtgärdsprogram som är aktuella för Gävle kommun nedprioriterats. Identifieringen kan förhoppningsvis genomföras under 2019 för att sedan lämnas över till de som ska utföra föreslagna åtgärder.

Arbetet med att utföra åtgärder enligt de åtgärdsprogram för hotade arter som är aktuella för Gävle kommun kan inte genomföras förrän identifieringsarbetet är gjort. Arbetet kommer att påbörjas under 2019.

Det är oklart om målet kan nås. Det kan komma att krävas extra resurser för de åtgärder som kommer att föreslås.

Mark- och vattenområden som har särskild betydelse för rekreation ska stärkas och utvecklas.

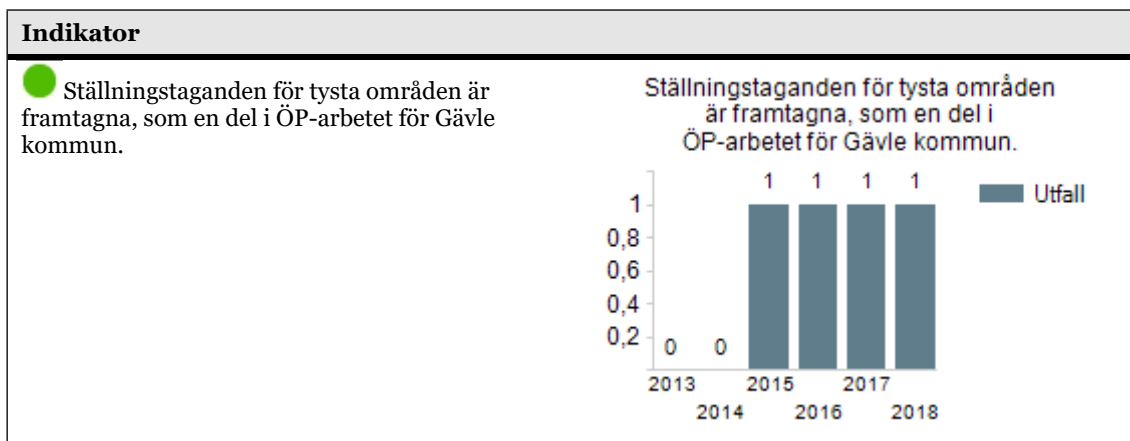
Tysta områden som är värdefulla för rekreation och friluftsliv ska bevaras

Målanalys

Fastlagda riktlinjer för tysta områden är ett viktigt första steg för bevarande av dem. En ny kommuntäckande översiktsplan med ställningstagande för tysta område beslutades av Kommunfullmäktige i december 2017. Detta är ett viktigt steg i arbetet med att bevara de tysta områdena.

Sammantaget bedöms målet vara på god väg, men fler insatser krävs för att målet ska nås.

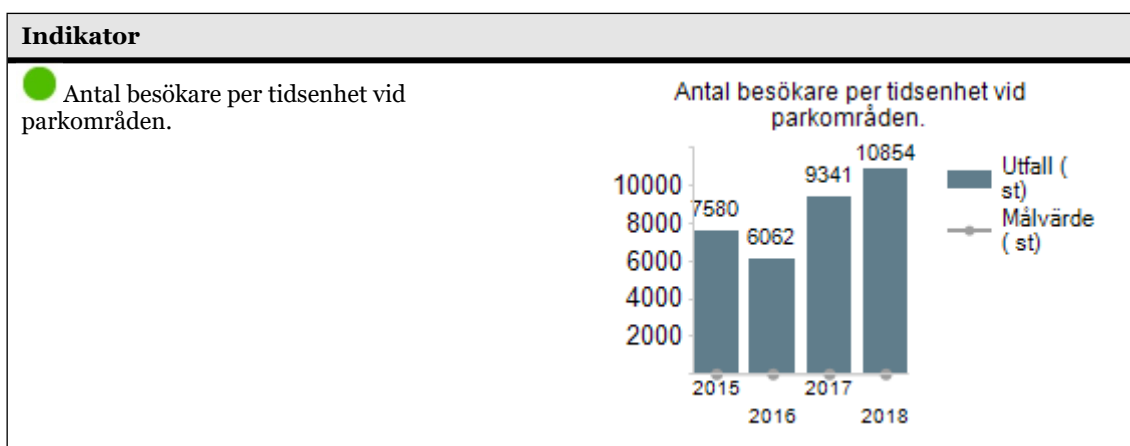
Användningen av parkområden för närrekreation ska öka till år 2020

Målanalys

Mätningar har för andra året genomförts av antal besökare vid parkområdena T-udden, Sätterskogen och Valls Hage. För 2018 var det totalt 10854 besökare per månad jämfört med 9341 besökare per månad 2017 respektive 7580 år 2015. På grund av att siffrorna tidigare varit osäkra är det svårt att analysera utfallet.

Det bedöms finnas goda möjligheter att uppnå målet utifrån de insatser som görs och planeras.

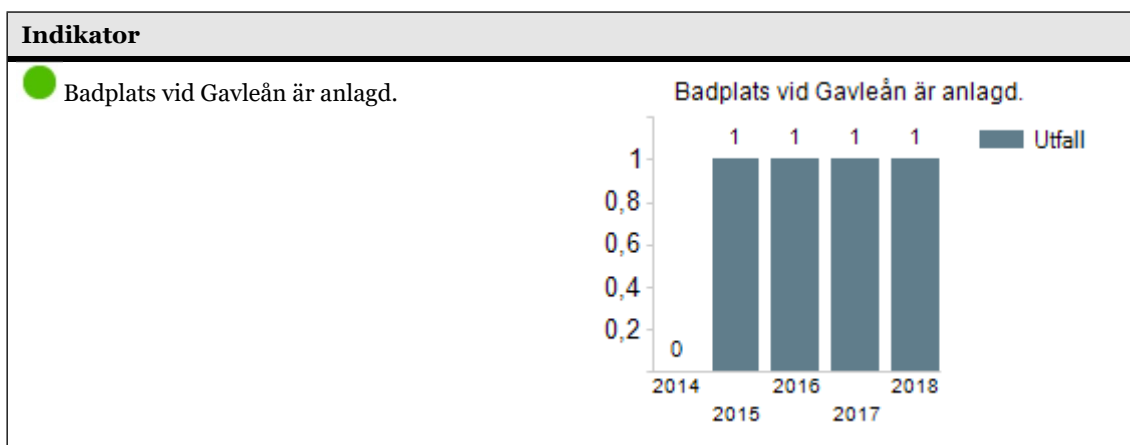

Ett stadsbad ska finnas i Gavleån år 2015

Målanalys

Stadsbadet vid Gavleån är byggt och invigdes den 27 juni 2015. Den sista etappen med ett "familjebad" kvarstår. Politiskt uppdrag för familjebadet finns för 2019.

En strandpromenad med natur- och kulturinformation ska finnas längs Norrlandet år 2020

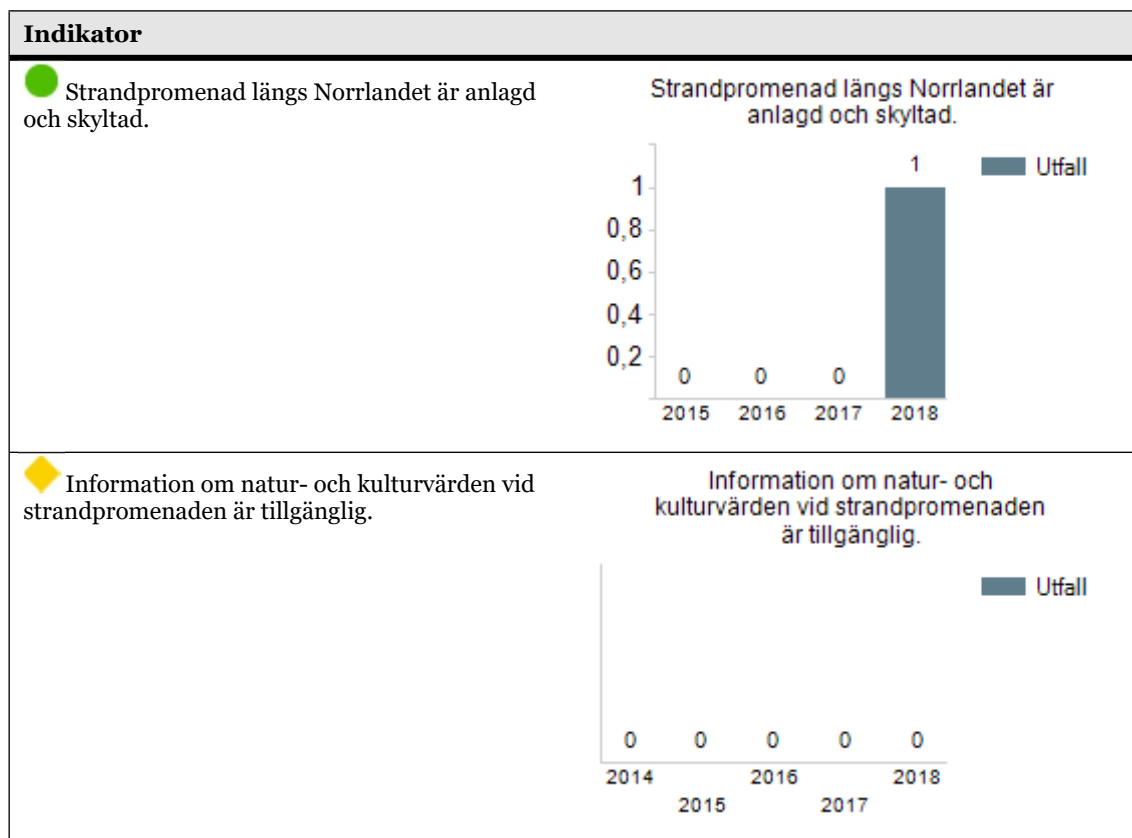
Målanalys

Strandpromenaden längs Norrlandet är i huvudsak byggd och skyltad. Det finns några små delområden som återstår, på grund av diskussioner med angränsande fastighetsägare. Hela

strandpromenaden beräknas vara färdig senast det andra kvartalet 2019

Arbetet med information längs Norrlandets kustled har påbörjats och kommer att fortsätta under 2019, och ska vara klart senast 2020.

Bedömningen är att målet kan nås, men att det krävs att alla planerade arbeten genomförs.

Ett komplett och välbesökt arboretum med inhemska träd- och buskarter ska finnas år 2020

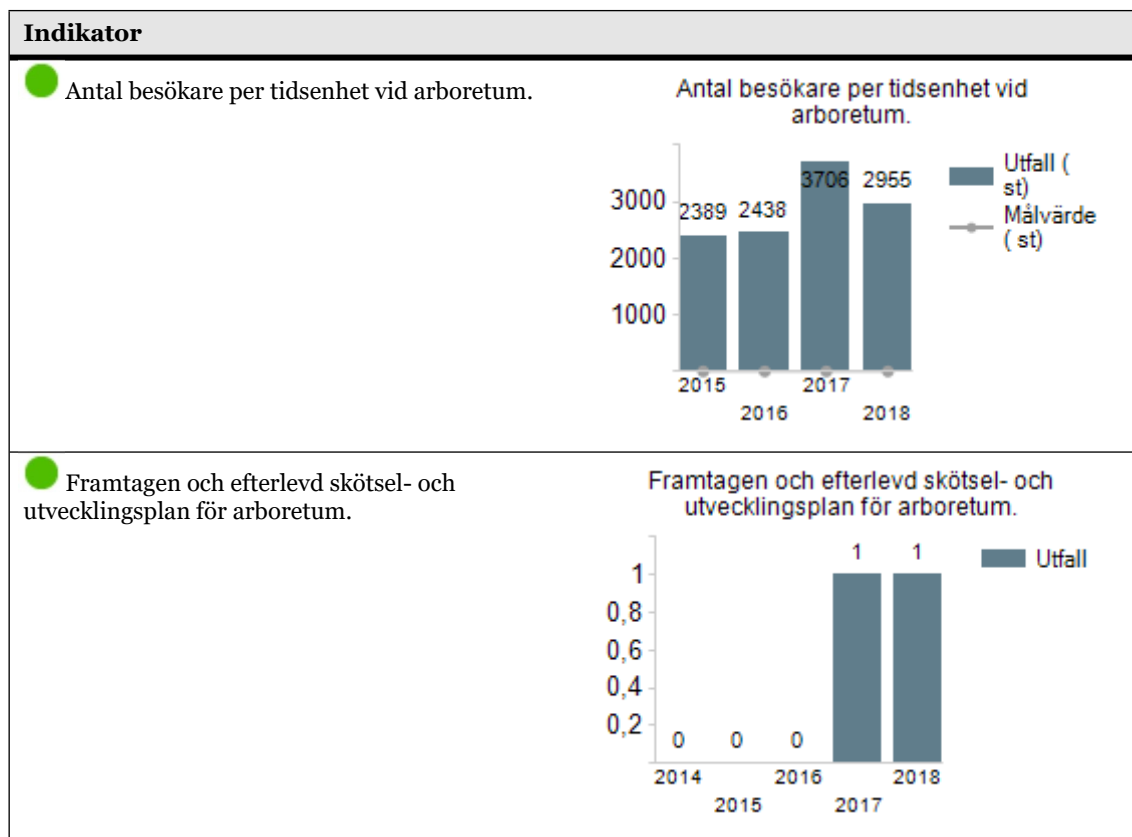

Målanalys

Målet innehåller två delar, att Gävles arboretum Valls Hage ska vara komplett och även välbesökt. Besöksmätningar har genomförts som visar att 35 465 besök gjorts i Valls Hage under 2018. Detta innebär 2995 besökare per månad. Detta är en minskning jämfört med siffrorna från 2017, men mätresultaten har tidigare inte varit helt tillförlitliga varför utfallet inte är helt kvalitetssäkrat och mätbart. Under 2018 har antal besökare bara mätts i den södra ingången, vilket också påverkar resultatet. Jämfört med år 2015 har besöksantalet ökat med 23,7 %.

Skötsel- och utvecklingsplan för arboretum är framtagna under 2017, och arbeten pågår för implementering av planen.

Bedömningen är att det finns goda möjligheter att uppnå målet utifrån de insatser som görs och planeras.

3.6 Vatten

Det ska finnas ett långsiktigt hållbart skydd av råvatten och dricksvatten

Befintliga vattentäkter och blivande vattentäkter ska skyddas och säkras senast år 2020

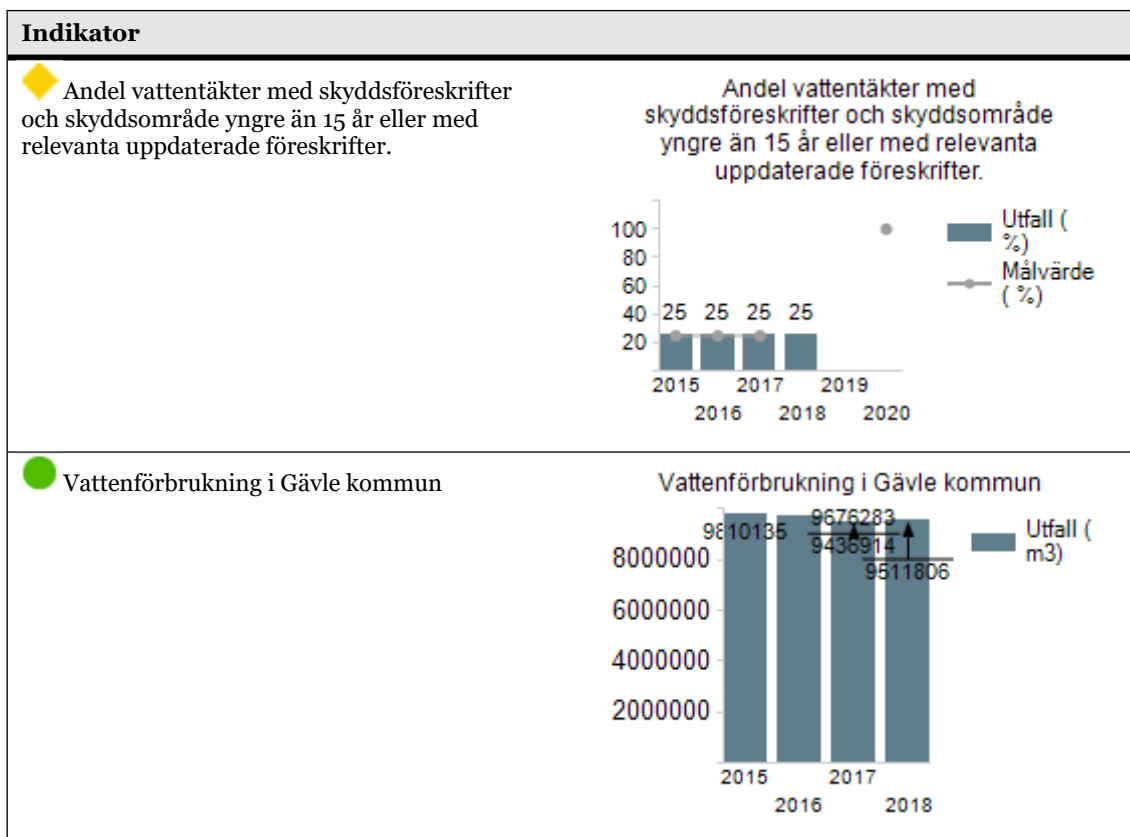

Målanalys

Andelen skyddade vattentäkter med skyddsföreskrifter yngre än 15 år eller med relevanta uppdaterade föreskrifter var 25 % år 2018 vilket är samma värde som alla år sedan 2014. Arbetet med att skydda vattentäkter pågår men är ett omfattande arbete som tar lång tid att slutföra.

Vattenförbrukningen har ökat till 9 511 806 m3 jämfört med 9 436 914 m3 föregående år. Sett över en längre period, 2013-2018, har vattenförbrukningen minskat med 1,5 %.

För att målet ska nås 2020 krävs att vattentäkterna skyddas i snabbare takt.

Råvattenförekomster som kan vara väsentliga för framtida dricksvattenförsörjning ska skyddas genom planläggning senast år 2017

—

Målanalys

Följs ej upp 2018 då det saknas data.

Alla vattenförekomster ska ha god ekologisk och kemisk status

I vattendrag, sjöar och hav ska det finnas goda reproduktionsmöjligheter och livskraftiga bestånd för fiskar och andra vattenlevande djur år 2020

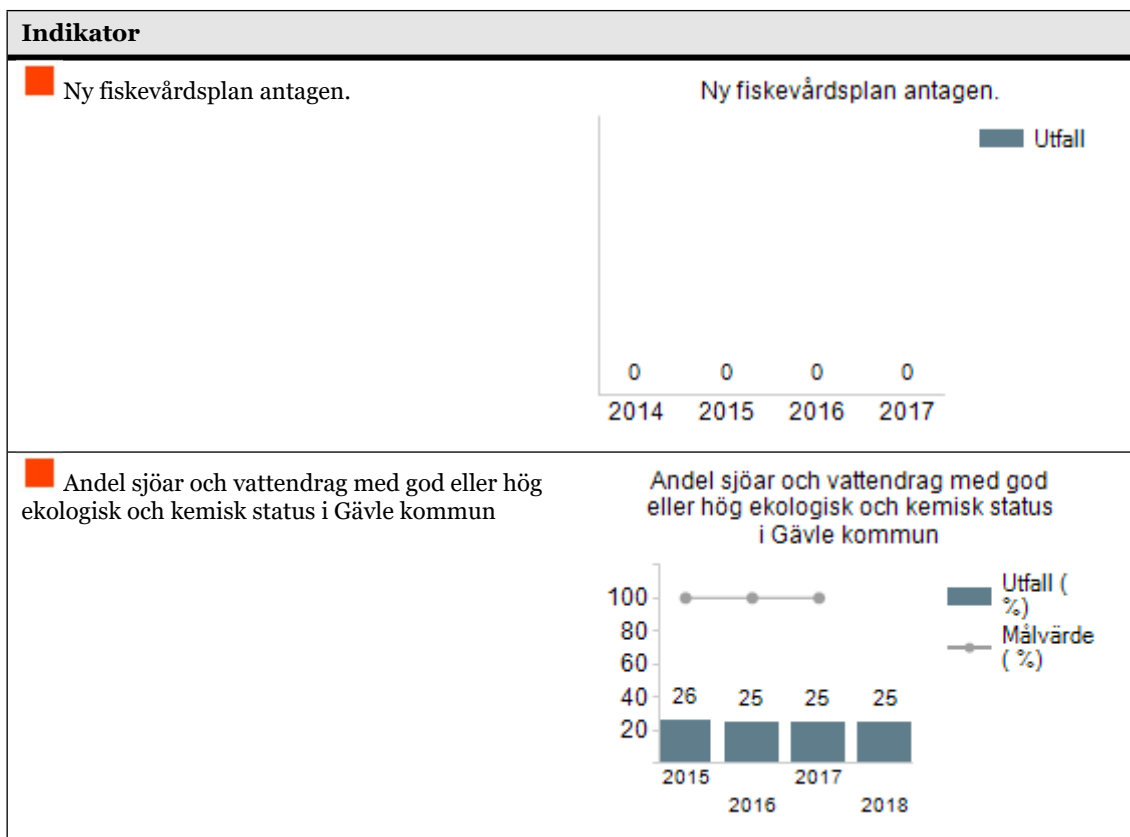
■

Målanalys

Det finns ingen ny statusklassning av vattenförekomster för 2018. Detta innebär att det är samma värde som 2016, att 25 % av sjöarna och vattendragen har hög eller god status. Åtgärdsbehovet för att nå målet är mycket omfattande och komplicerat, och ett arbete för att skapa en bättre bild av statusen i våra oklassade vattenförekomster pågår. Många av de anledningar till att god status ej uppnås är kan härledas till att andra än Gävle kommuns ägo och är därför komplicerade att åtgärda.

En VA-plan med handlingsplan antogs i början av 2016. För att aktualisera planen behövs resurser för genomförande. En dagvattenpolicy antogs under 2018.

Sammantaget bedöms att målet inte kommer nås till 2020, med de åtgärder och insatser som är planerade.

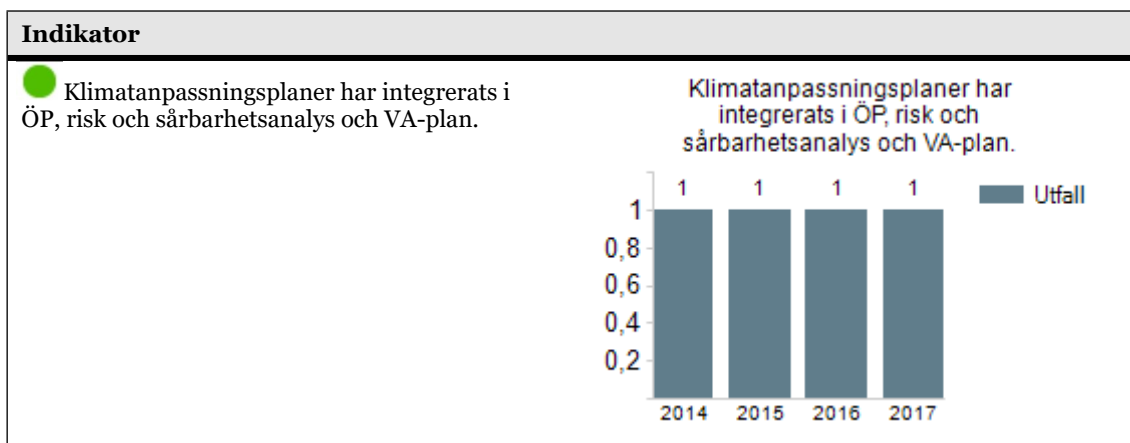

Gävle kommunkoncern ska minimera risken för negativa miljö- och hälsoeffekter vid översvämningar och ökade flöden, till följd av ändrat klimat

Målanalys

I arbetet med översiktsplanen har klimatanpassning integrerats. Klimatanpassningsfrågorna har även inkluderats i risk- och sårbarhetsanalysen samt VA-planen för Gävle kommun. En dagvattenpolicy antogs under 2018. För att nå målet behöver även dessa styrdokument implementeras i kommunens verksamhet, i syfte att vi använder och följer de strategier som satts upp.

Förorenat vatten och dagvatten ska inte släppas till sjöar, vattendrag eller kustområden

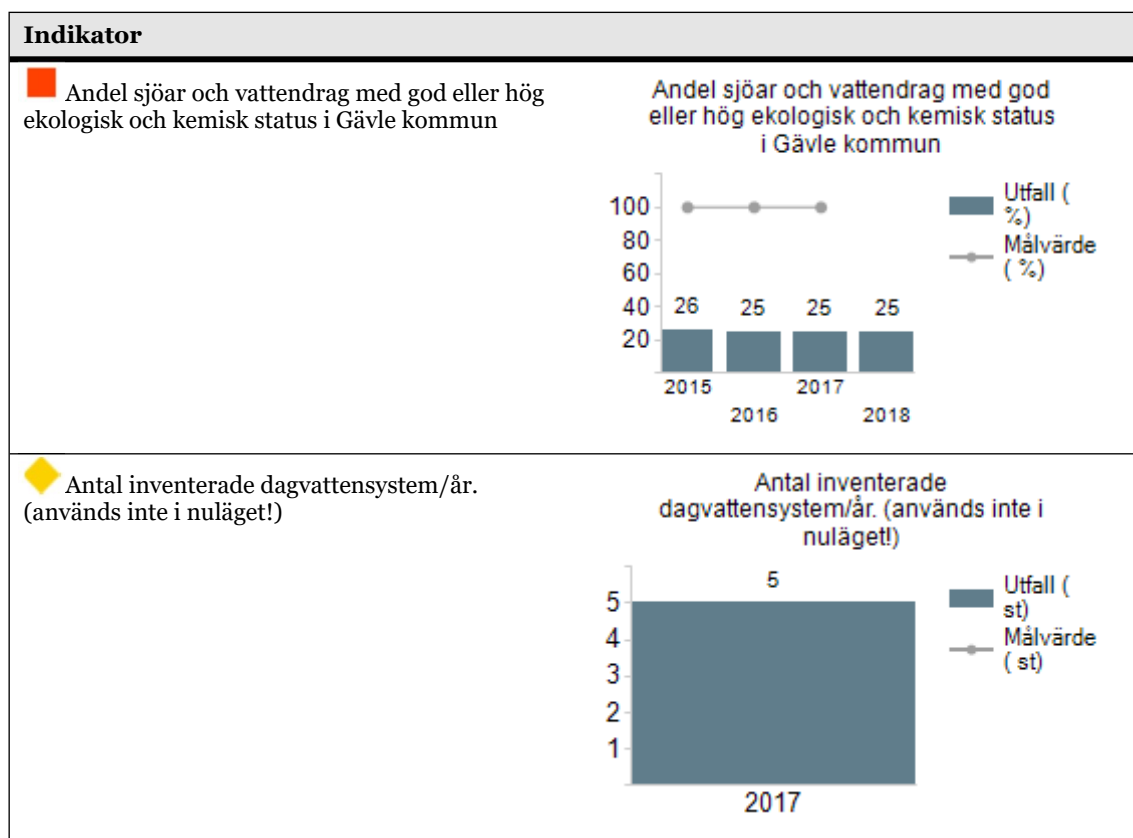
Målanalys

Det finns ingen ny statusklassning av vattenförekomster för 2018. Detta innebär att det är samma värde som 2017, att 25 % av sjöarna och vattendragen har hög eller god status.

På dagvattensidan pågår ett arbete där studenter inventerar vägdiken och trummor. Detta ska sedan ligga till grund för framtagande av en underhållsplan.

Avseende dagvattenanläggningar ovan mark, dvs dammar, pumpar och andra åtgärder, så har de anläggningar som GVAB ansvarar för följts upp/inventerats under 2017 och 2018

Sammantaget så bedöms det krävas ökade insatser för att målet ska kunna nås.

Miljöbelastningen från spillvatten ska minska

Målanalys

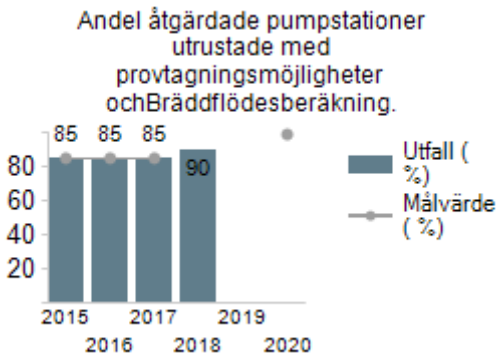
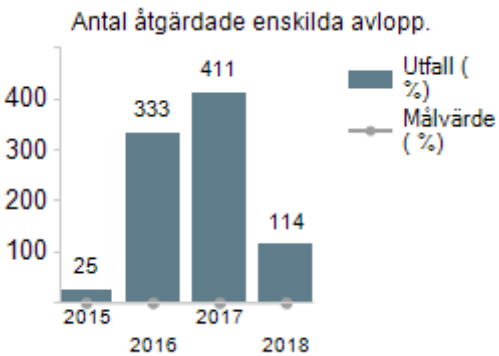
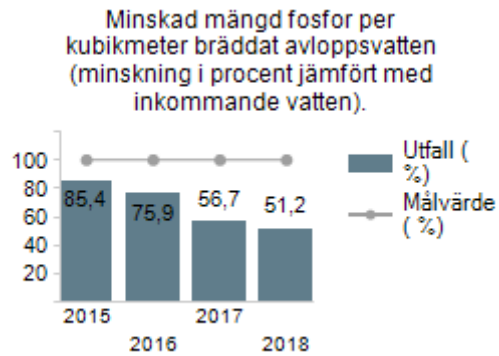
Andelen åtgärdade pumpstationer som är utrustade med provtagningsmöjlighet och bräddflödesberäkning har ökat till 90 %, en ökning jämfört med de 85 % som noterats för alla år sedan 2014. Detta beror till största del på att nya pumpstationer har utrustats med provtagningsmöjlighet och bräddflödesberäkning.

Under 2018 har 44 st har bytt från enskilt avlopp till kommunalt avlopp. Ytterligare 70 st enskilda avlopp har byggts om eller ersatts av nya enskilda avlopp. Det som kan vara missvisande är att det under 2018 har drivits in många entreprenörssrapporter på äldre tillståndsärenden där det inte hade kommit in några. Anläggningar som åtgärdats tidigare år

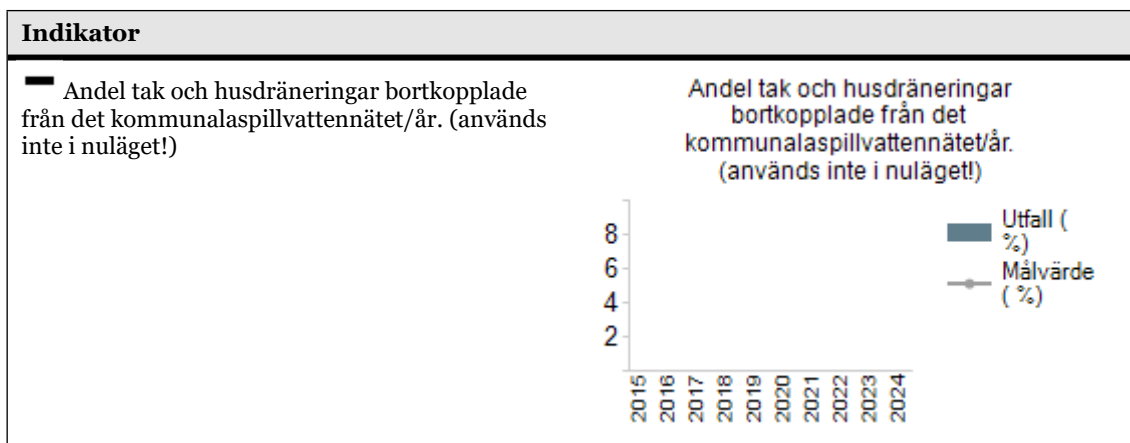
har då registrerats under 2018.

Inga stora omvandlingsprojekt har genomförts under 2018, varför siffran är lägre än 2016 och 2017.

Många insatser har genomfört och målet är på rätt väg, men arbetet behöver fortsätta i samma riktning för att målet ska kunna uppnås.

Indikator																						
<p>● Andel åtgärdade pumpstationer utrustade med provtagningsmöjligheter och Bräddflödesberäkning.</p>	<p>Andel åtgärdade pumpstationer utrustade med provtagningsmöjligheter och Bräddflödesberäkning.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> <th>Målvärde (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2015</td><td>85</td><td>85</td></tr> <tr><td>2016</td><td>85</td><td>85</td></tr> <tr><td>2017</td><td>85</td><td>85</td></tr> <tr><td>2018</td><td>90</td><td>85</td></tr> <tr><td>2019</td><td>85</td><td>85</td></tr> <tr><td>2020</td><td>85</td><td>85</td></tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	Målvärde (%)	2015	85	85	2016	85	85	2017	85	85	2018	90	85	2019	85	85	2020	85	85
År	Utfall (%)	Målvärde (%)																				
2015	85	85																				
2016	85	85																				
2017	85	85																				
2018	90	85																				
2019	85	85																				
2020	85	85																				
<p>● Antal åtgärdade enskilda avlopp.</p>	<p>Antal åtgärdade enskilda avlopp.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> <th>Målvärde (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2015</td><td>25</td><td>25</td></tr> <tr><td>2016</td><td>333</td><td>333</td></tr> <tr><td>2017</td><td>411</td><td>411</td></tr> <tr><td>2018</td><td>114</td><td>114</td></tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	Målvärde (%)	2015	25	25	2016	333	333	2017	411	411	2018	114	114						
År	Utfall (%)	Målvärde (%)																				
2015	25	25																				
2016	333	333																				
2017	411	411																				
2018	114	114																				
<p>◆ Minskad mängd fosfor per kubikmeter bräddat avloppsvatten (minskning i procent jämfört med inkommande vatten).</p>	<p>Minskad mängd fosfor per kubikmeter bräddat avloppsvatten (minskning i procent jämfört med inkommande vatten).</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> <th>Målvärde (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2015</td><td>85,4</td><td>85,4</td></tr> <tr><td>2016</td><td>75,9</td><td>85,4</td></tr> <tr><td>2017</td><td>56,7</td><td>85,4</td></tr> <tr><td>2018</td><td>51,2</td><td>85,4</td></tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	Målvärde (%)	2015	85,4	85,4	2016	75,9	85,4	2017	56,7	85,4	2018	51,2	85,4						
År	Utfall (%)	Målvärde (%)																				
2015	85,4	85,4																				
2016	75,9	85,4																				
2017	56,7	85,4																				
2018	51,2	85,4																				

Äldre deponier ska vara åtgärdade senast år 2025 så att spridning av farliga ämnen från dessa minimeras

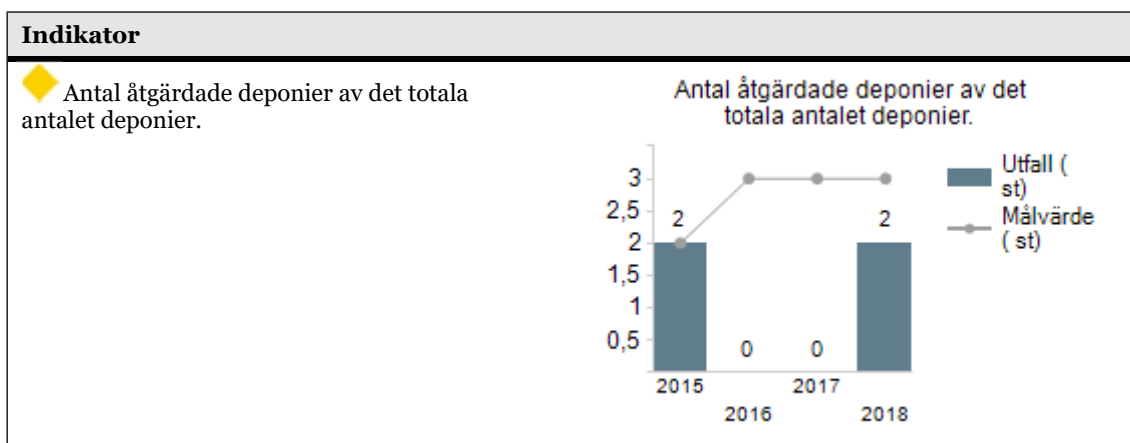
Målanalys

Åbyfors f.d. deponi är projekterad och klar för åtgärd. Preliminär byggstart är planerad till Q2 2019.

För Avan f.d. deponi är huvudstudien färdig. Riskbedömningen visar att deponin inte utgör en uppenbar risk för människors hälsa eller miljön. Motiv till sanering saknas därför. Däremot så är delar av området instabilt och vissa åtgärder krävs av den anledningen. Framtida användning av området måste dock slutgiltigt bestämmas innan det går att avgöra vilka åtgärder som behöver vidtas. Områdets markanvändning ska därför klargöras i samband med projekt "Hållbara städer" på Näringen. Under 2018 utfördes inget arbete med Avans f.d. deponi.

Inget arbete med Näringens f.d. deponi har genomförts under 2018. Deponiområdet kommer dock behöva hanteras i samband med omvandlingen av Näringen. Planen är att flytta frågan till kommande projekt för Näringen.

Målet bedöms kunna uppnås till 2025, men det krävs att åtgärdsarbetet fortsätter i planerad takt.

3.7 Information och utbildning

Alla som bor och verkar i Gävle kommun ska kunna ta del av information och verktyg för att agera hållbart

Alla elever ska ha kunskap och handlingskompetens, i förhållande till sin ålder, för att kunna agera hållbart

Målanalys

Strategin för lärande om hållbar utveckling antogs i Utbildningsnämnden i mars 2015. Arbetet med LHU handlingsplaner har under 2018 fått ökad prioritet inom Utbildning Gävle, och alla områden har nu påbörjat arbetet. Förhoppningen är att alla områden ska bli klara med att ta fram en LHU handlingsplan under 2019. Nedan följer en redovisning av läget inom olika delar.

- Förskolan: Alla områden är klara (7 st)
- Familjedaghemmen har påbörjat arbetet
- Grundskolan: 5 områden av 8 är klara (inkl. Grundsär). De kvarvarande tre har dock alla påbörjat arbetet.
- Gymnasieskolan: Alla gymnasieskolor är klara.
- Korttidshemmen har tagit fram miljöpolicy/miljöhandlingsplan.

Viktiga faktorer för att detta arbete har kommit framåt under 2018 är nätverket av hållbarhetsombud (minst ett på varje förskole- och rektorsområde, samt pedagogisk omsorg), dialogmöten med ledningsgrupperna för respektive skolform, styrgruppsmöten för LHU samt ett utvecklingsverktyg. Fortsatt stöd och uppmuntran behövs för att utveckla och hålla i det som nu kommit igång.

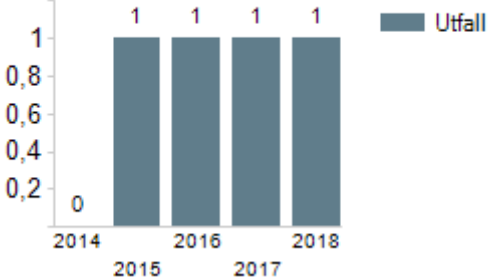
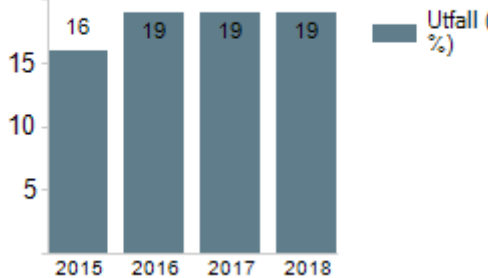
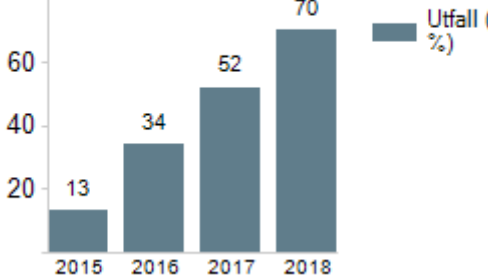
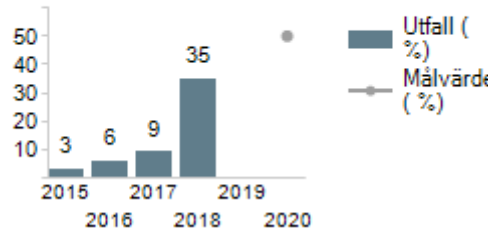
Lilla Sätterskolan blev 2018 prisad som andra bästa Grön Flagg skola i Sverige av organisationen Håll Sverige Rent, detta för andra året i rad.

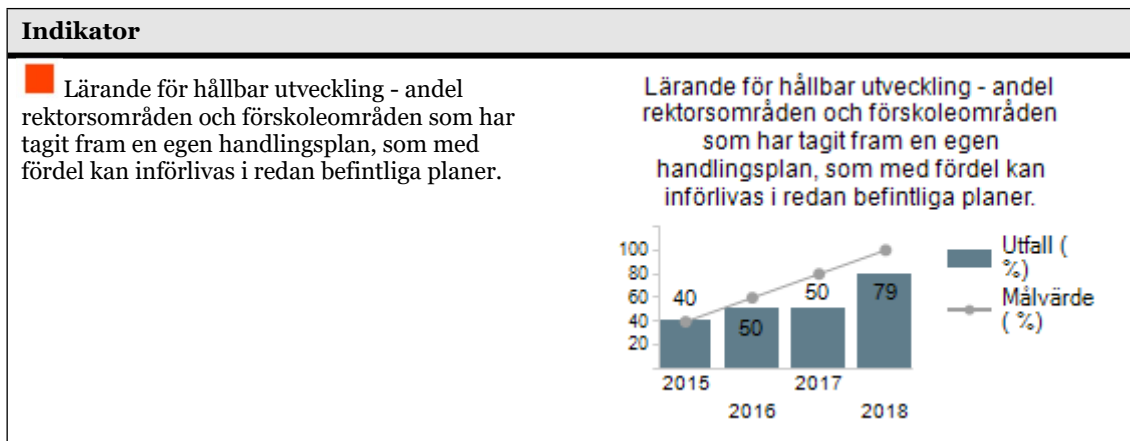
Det Goda livet i Gävle 2030 - inom ramen för ett jordklot har arrangerats där elever från årskurs 8,9 och gymnasiet får ge sin bild av vad ett gott och hållbart liv i Gävle kan innebära 2030.

Gävle Energi bedriver verksamhet riktad till skolelever bland annat genom att vara en aktiv partner till Ett bättre Gävle och En Bra Start. I samband med Barnkonventionens dag lanserades miljökompis.se i syfte att uppmuntra mellanstadieelever till att fatta miljöriktiga beslut i vardagen. Energipedagogen är ute i förskola och grundskola för att sprida kunskaper och öka medvetenheten kring energi och miljö.

Skolskogar: De skolor som ännu inte har en skolskog har informerats om att möjligheten finns, men inga fler skolskogar har startats under året. De befintliga har inventerats av Samhällsbyggnad Gävle, och har/ska åtgärdas där det behövs. I samarbete med LHU-nätverk Gävleborg så undersöks nu möjligheten att starta en regional "naturskola", utan byggnad, men med "ambulerande" naturskolepedagoger som kan utbilda personal och även komma och stödja utomhuspass för elever, då detta efterfrågats av pedagoger och skolledare.

Skolträdgårdar: Nu har 70% av kommunens skolor och förskolor tillgång till en skolträdgård. Detta är tack vare ekonomiskt bidrag från miljöstrategiska programmet, och i år har de även fått stöd av en skolträdgårdsmästare. För att de som nu startat upp ska fortsätta använda sin skolträdgård och att ytterligare verksamheter ska starta framöver så behövs fortsatt stöd och uppmuntransåtgärder.

Indikator																						
<p>● Strategi framtagen för lärande om hållbar utveckling.</p>	<p>Strategi framtagen för lärande om hållbar utveckling.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2014	0	2015	1	2016	1	2017	1	2018	1									
År	Utfall																					
2014	0																					
2015	1																					
2016	1																					
2017	1																					
2018	1																					
<p>◆ Andel skolor/förskolor med tillgång till skolskog.</p>	<p>Andel skolor/förskolor med tillgång till skolskog.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2015</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>19</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>19</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>19</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	2015	16	2016	19	2017	19	2018	19											
År	Utfall (%)																					
2015	16																					
2016	19																					
2017	19																					
2018	19																					
<p>◆ Andel skolor/förskolor med tillgång till skolträdgård.</p>	<p>Andel skolor/förskolor med tillgång till skolträdgård.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2015</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>34</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>52</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>70</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	2015	13	2016	34	2017	52	2018	70											
År	Utfall (%)																					
2015	13																					
2016	34																					
2017	52																					
2018	70																					
<p>● 50 % av alla kommunala skolor och förskolor ska vara Grön Flagg-certifierade eller motsvarande certifiering senast år 2020.</p>	<p>50 % av alla kommunala skolor och förskolor ska vara Grön Flagg-certifierade eller motsvarande certifiering senast år 2020.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (%)</th> <th>Målvärde (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2015</td> <td>3</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>6</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>9</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>35</td> <td></td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td></td> <td>50</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (%)	Målvärde (%)	2015	3		2016	6		2017	9		2018	35		2019			2020		50
År	Utfall (%)	Målvärde (%)																				
2015	3																					
2016	6																					
2017	9																					
2018	35																					
2019																						
2020		50																				

Gävlebor och näringsliv ska kunna ta del av information och verktyg för att kunna agera hållbart

Målanalys

Ett flertal informationskanaler finns så som till exempel Gävle.se, Facebook samt Instagram. En kampanjwebb (www.gavle.se/miljo) är framtagen sedan tidigare. Sidan visar goda lokala exempel inom de 7 områden miljöstrategiska programmet omfattar. Där hittar man uppföljning av programmet, Miljöbokslut, som visar om vi är på väg åt rätt håll. Sidan marknadsför även kampanjer och evenemang med koppling till miljömässig hållbarhet och lokala nyheter inom området miljö. Det finns även tips och råd på hur konkret bidra till att nå målen.

Gävle Energis Boskolan har en viktig funktion för att öka integrationen. Här får de nyanlända inblick i det svenska samhället och våra viktiga miljöfrågor; bland annat hur vi sparar energi, sopsorterar och sparar på vatten.

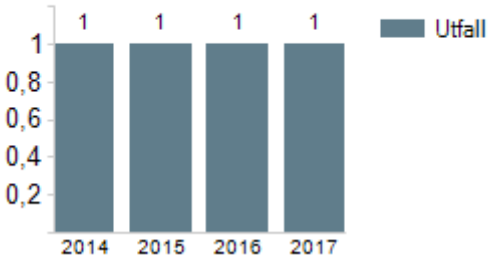
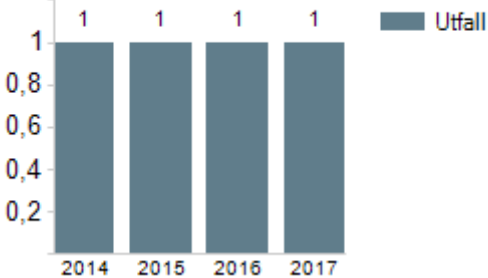
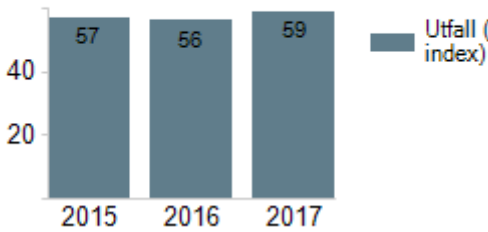
Gävle kommun har under de senaste åren bjudit in gävlebor, företag och organisationer till en gala där de tagit del av Gävles utveckling att nu vara Sveriges näst bästa miljökommun. Under 2018 deltog drygt 400 gävlebor på Gävle miljö gala.

Exempel på kampanjer som pågått under året är Nolla sabbat, Miljökompis och Hållbart Nordost.

Arbetet med nätverket Hållbart Näringsliv Gävle har fortsatt under året och 4 träffar har genomförts med fokus lokalproducerad mat, hållbara transporter, energi, nätverkets 12 utmaningar och hållbar besöksnäring. Fem miljömärkta event har genomförts i Gävle: Gävle Miljö gala, Gefle Skivmessa, Gefle Metal Festival, Årets studentstad och Gävlebockens invigning.

Hållbart näringsliv Gävle och Högskolan ansökte och fick beviljat medel för projektet Jakten på plasten från Klimatklivet. Projektet pågår under 1 ½ år och syftar till att minska klimatpåverkan från plast. Medverkande i projektet är Högskolan i Gävle, Region Gävleborg, Gävle kommun, Gästrike återvinnare, Jobmeal, Sodexo, Växt och miljödesign. De sistnämnda deltagarna medverkar i nätverket Hållbart näringsliv Gävle.

Hållbarhetsredovisningsutbildning avslutades i början av 2019. Ett samarbete med Högskolan i Gävle -15 företag/bolag deltog.

Indikator											
<p>● Informationskanaler finns identifierade och upprättade mot gävlebor och näringsliv.</p>	<p>Informationskanaler finns identifierade och upprättade mot gävlebor och näringsliv.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2014	1	2015	1	2016	1	2017	1
År	Utfall										
2014	1										
2015	1										
2016	1										
2017	1										
<p>● System finns för att sprida goda exempel till gävlebor och näringsliv.</p>	<p>System finns för att sprida goda exempel till gävlebor och näringsliv.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall	2014	1	2015	1	2016	1	2017	1
År	Utfall										
2014	1										
2015	1										
2016	1										
2017	1										
<p>◆ Medborgarundersökning om kommunens insatser för att kommuninvånarna ska kunna leva miljövänligt</p>	<p>Medborgarundersökning om kommunens insatser för att kommuninvånarna ska kunna leva miljövänligt</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Utfall (index)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2015</td> <td>57</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>56</td> </tr> <tr> <td>2017</td> <td>59</td> </tr> </tbody> </table>	År	Utfall (index)	2015	57	2016	56	2017	59		
År	Utfall (index)										
2015	57										
2016	56										
2017	59										

Alla medarbetare och politiker ska i förhållande till sin roll ha tillräcklig kunskap i miljöfrågor för att kunna agera hållbart

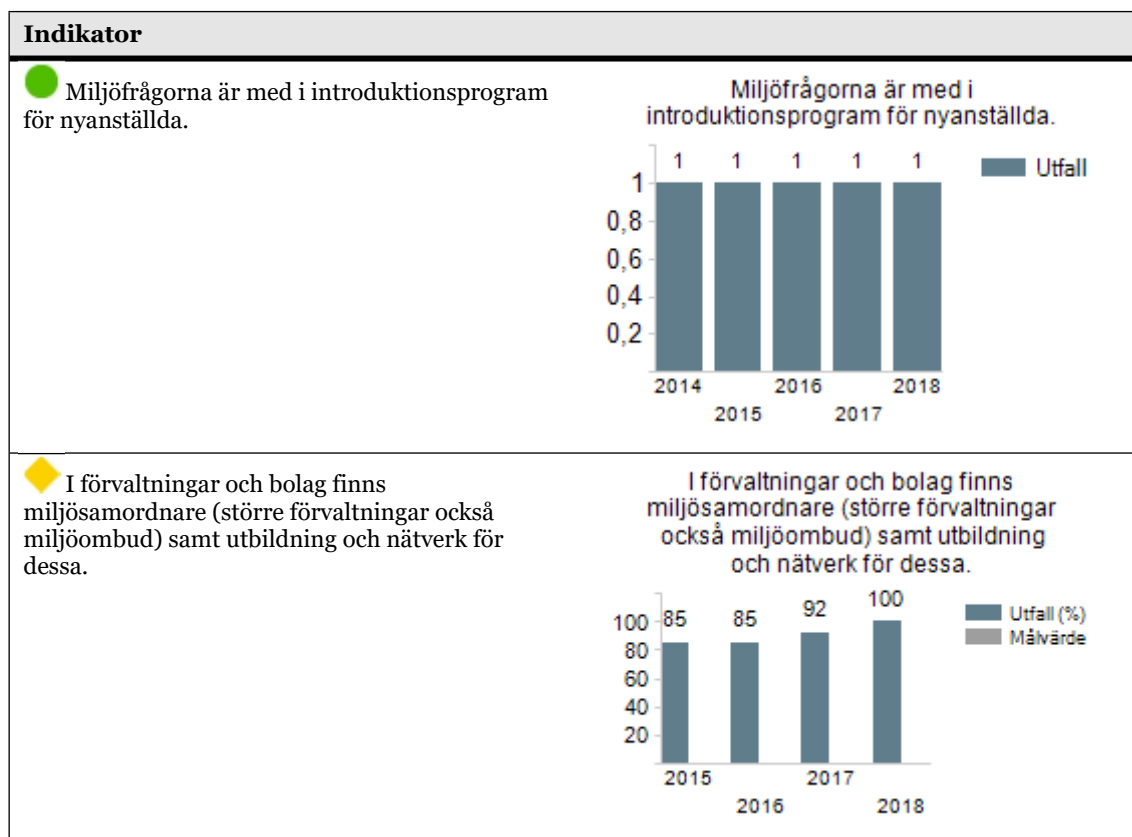
Målanalys

En del arbeten har genomförts för medarbetare och politiker i kommunen. Ankaret används för att nå ut till de anställda. Ett antal kampanjer har genomförts som t ex följande:

- Ett uppdrag kallat "Dubbel hållbarhet" har genomförts inom verksamhetsområdet Funktionsnedsättning (inom Omvårdnad Gävle). Uppdragets syfte har varit att kunder inom området ska inspireras till en mer hållbar livsstil och få ökad kunskap inom miljöområdet. Uppdraget har genomförts på ett boende under hösten och kommer att fortsätta genomföras på fler enheter under 2019.
- Föreläsning om hållbara beteenden med Beteendelabbet hos Omvårdnad Gävle.
- I introduktionsprogrammet för nyanställda inkluderas MSP och resepolicy.

- En resvaneundersökning har gått ut till alla anställda där resvanorna har kartlagts.
- Utbildningar i digitala/resfria möten har genomförts.

Sammantaget bedöms att flera viktiga insatser genomförts för att nå målet, men det krävs mer för att målet ska nås.

4 Slutsatser

I miljöbokslutet för 2018 har 14 delmål uppnåtts eller är nära att uppnås.

För 22 delmål har arbetat påbörjats men ett fortsatt arbetet krävs för att nå målet, men vi har kommit en bit på väg.

13 delmål har bedömts som röda, dvs att utvecklingen för dessa delmål går åt fel håll och/eller så räcker inte de insatser som hittills genomförts för att vi ska uppnå målet i tid.

4 delmål har inte kunnat bedömas då underlag för bedömningen har saknats för 2018.